

Veslag van de zevende plenaire zitting – vrijdag 3 december 2010

1. Inleiding

Mevr. D'hondt, voorzitter van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (NCRK), heet alle deelnemers¹ welkom op de zevende plenaire zitting van de Commissie en stelt kort het programma van de voormiddag voor². De zitting zal hoofdzakelijk gewijd worden aan een grondige evaluatie van de rol en werking van de NCRK. Voor de vergadering werd per e-mail een vragenlijst verstuurd naar de leden en naar experts die deelnamen aan NCRK-werkgroepen. Bedoeling was de opdrachten van de Commissie in herinnering te brengen, een overzicht te bieden van de sinds 2007 gerealiseerde activiteiten en bij de leden en experts te peilen naar hun verwachtingen.

De door het Secretariaat van de NCRK uitgevoerde analyse van de antwoorden van de leden en experts diende als basis voor de debatten in de plenaire zitting en voor twee thematische workshops, waarvan één gewijd aan de werking van de werkgroepen van de NCRK (methodologie, ledenparticipatie en besluitvorming) en de andere aan de rol van de NCRK op nationaal niveau in het kader van de redactie van andere documenten dan het periodiek rapport betreffende het IVRK.

De vragenlijst³ bood een systematisch overzicht van alle opdrachten van de NCRK, zoals bepaald in het samenwerkingsakkoord en nader toegelicht in het huishoudelijk reglement. Aan de leden en experts werden vervolgens vragen voorgelegd betreffende de implementatie van elk van die opdrachten.

---

¹ Zie bijlage 1

² Zie bijlage 2

³ Zie bijlage 3

2. Analyse van de vragenlijsten

Alvorens de grote lijnen van de door de leden op de vragenlijst aangereikte antwoorden⁴ uiteen te zetten, informeert de NCRK-voorzitter de deelnemers onder welke omstandigheden de antwoorden behandeld zijn en welke keuzes gehanteerd werden bij de analyse ervan.

Vooreerst wijst Mevr. D'hondt op de beperkte respons, geeft ze toelichting bij de telling van het aantal vragenlijsten dat werd ingezonden en verduidelijkt ze de wijze waarop die behandeld werden.

De NCRK telt 91 leden die vandaag effectief vertegenwoordigd worden. Daaraan worden 28 experts toegevoegd die geen NCRK-lid zijn maar niettemin een vragenlijst ontvingen naar aanleiding van hun recente deelname aan werkgroepen.

22 vragenlijsten zijn ingevuld teruggezonden. Deze 22 vragenlijsten vertegenwoordigen evenwel meer dan 22 personen. Bepaalde personen zijn meermaals geteld (de vragenlijst van een stemgerechtigd lid dat tevens een minister vertegenwoordigt bv. wordt dubbel geteld) en bepaalde vragenlijsten werden gezamenlijk ingevuld en vertegenwoordigen dan ook meerdere leden of experts. Die vragenlijst wordt dan ook gerekend voor het aantal leden of experts (1 per instantie gerekend) dat ze samen heeft ingevuld.

Op die manier komt het aantal van 22 vragenlijsten overeen met 35 antwoorden van leden of experts.

We dienen ook oog te hebben voor de wijze waarop bepaalde gecoördineerde antwoorden zijn opgesteld. De wijze waarop de collectieve antwoorden werden ingezameld en gecentraliseerd door de hoofdbehandelaar werd aan diens appreciatie overgelaten. Het was voor het secretariaat niet mogelijk om na te gaan of het x aantal personen dat voor elk antwoord wordt geteld, zich met unanimité heeft uitgesproken voor elke vraag, dan wel of mogelijk een deel van de groep een bepaald antwoord en een ander deel een ander antwoord heeft aangereikt. Elk antwoord wordt voor x antwoorden gerekend.

Zoals in zijn aanhef wordt aangehaald bestond de doelstelling van de vragenlijst erin de opdrachten van de Commissie in herinnering te brengen, een overzicht te geven van de tot nog toe gerealiseerde activiteiten en de leden te bevragen omtrent hun beleving en verwachtingen en suggesties in te zamelen.

Het betreft een werkinstrument waarvan noch de opstelling noch de analyse op wetenschappelijke wijze gebeurde.

De resultaten van de vragenlijst zullen en kunnen dan ook niet als betrouwbare indicatoren worden gehanteerd noch als representatief voor alle NCRK-leden en experts. De te beperkte respons en de gehanteerde methodologie laten dit niet toe. De (geanonimiseerde) analyse van de resultaten geeft slechts een indicatie van de meningen van de leden en experts.

---

⁴ Het gedetailleerde overzicht van de ontvangen antwoorden kan online geconsulteerd worden in NL en FR via de ledentoeegang –plenaire zitting - link “plenaire zitting 03/12/2010” of via de link <http://www.ncrk.be/sites/default/files/analyse%20vragenlijst%20NL.pdf> in NL. <http://www.ncrk.be/sites/default/files/Classement%20des%20reponses%20FR.pdf> in FR. Het kan ook bij het secretariaat opgevraagd worden.

Niettemin zijn deze resultaten rijk aan suggesties en constructieve voorstellen. Ze zullen dus zeker een goede basis zijn voor een vruchtbaar overleg tijdens de plenaire zitting.

Mevr. D'hondt dankt van harte alle personen die een bijdrage hebben geleverd tot deze eerste fase van de evaluatie.

3. Samenvatting van de resultaten

De voorzitter, Mevr. D'hondt, stelt vervolgens in grote lijnen de resultaten van de vragenlijst voor. Na kort te hebben stilgestaan bij het aantal ingevulde vragenlijsten, worden de voornaamste antwoorden op elke vraag nader toegelicht.

24 van de 92 leden hebben de vragenlijst beantwoord, evenals 11 van de 28 experteninstanties die geconsulteerd werden ook al zijn ze geen lid van de NCRK.

3.1. Coördinatie van de redactie van het vijfjaarlijks rapport en voorstelling van het rapport

De meeste respondenten (21 versus 11) zijn overwegend tevreden met de uitvoering van de *opdracht tot coördinatie van de verschillende actoren die waren betrokken bij de redactie van de rapporten*, maar er zijn nog een aantal zwakke punten:

- onduidelijkheid betreffende het statuut van de werkgroepleden: beslissingsmethode (aanvankelijke consensusregel WG en vetorecht stemgerechtigde leden), onevenwichtige vertegenwoordiging, ontstaan van twee kampen
- gebrek aan optimale methodologie: het rapport is eerder een compilatie van bijdragen dan een coördinatie, te lang en te weinig toegespitst op IVRK

Voorgestelde oplossingen zijn o.a. het uitwerken van een langetermijnplanning/methodologie, het opstellen van een eenvormig digitaal sjabloon voor het (vooruitgangs-)rapport en het uitklaren van het statuut van de werkgroepleden. Sommigen hebben een werk in fasen voorgesteld om het onderscheid duidelijker te maken tussen de fase van de redactie van aanbevelingen, volgens hen voor te behouden aan het maatschappelijk middenveld, en de fase van hun technische (door vertegenwoordigers van de betrokken administraties) en vervolgens politieke (stemgerechtigde leden) evaluatie.

Door een groot aantal respondenten (21 versus 8) werd aangegeven dat de communicatie en informatie- uitwisseling niet optimaal verlopen is. De meeste opmerkingen hadden betrekking op het gebrek aan duidelijkheid (te lange en zware mails) en aan coördinatie, de hoge communicatiefrequentie en de te korte tijd om te antwoorden. Een mogelijke oplossing bestaat in het beter structureren van de inhoud en eentalige mailings aan elke taalgroep. Ook dient minder in urgentie gewerkt te worden en dus meer reactietijd gelaten te worden.

3.2 De stem van alle leden horen

18 versus 7 (10 maal “geen mening”) van de respondenten geven aan zich te kunnen vinden in de *wijze van besluitvorming* binnen de NCRK: de consensusregel voor de stemgerechtigde leden en het quorum van 50% waarborgen een voldoende politiek draagvlak. Afwezigen kunnen de werking niet blokkeren. Het quorumvereiste impliceert evenwel dat een al te grote

afwezigheid niet geduld wordt. Wél wordt benadrukt dat het Bureau en de coördinatoren mogelijk nog meer kunnen worden ingezet om het politiek draagvlak te vergroten.

De overige respondenten, waaronder evenwel een grote meerderheid van het maatschappelijk middenveld, kunnen zich niet vinden in de wijze van besluitvorming omdat er weinig rekening gehouden wordt met de stem van de ngo's. Het systeem zou onduidelijk, exclusief, hiërarchisch en te rigide zijn.

Onder de voorgestelde oplossingen noteren we dan ook een zwaarder doorwegende stem voor het maatschappelijk middenveld middels een paritaire besluitvormingsmethode en meer transparantie tijdens de verschillende besluitvormingsfasen waardoor verwarring over de verschillende rollen wordt vermeden evenals een te grote druk op de tussenkomen partijen (voorstel van sommigen om tussenfasen in te voeren tijdens dewelke vooreerst het maatschappelijk middenveld onafhankelijk van de betrokken instanties aanbevelingen formuleert die vervolgens door een technische werkgroep van vertegenwoordigers van de betreffende administraties onderzocht worden). Ook zouden de plenaire zittingen meer gericht kunnen worden op een uitwisseling tussen de betrokken instanties en het maatschappelijk middenveld.

3.3 Werking van de werkgroepen

Op de vraag naar de *meerwaarde van de werkgroepen* antwoorden de respondenten eerder verdeeld. De werkgroepen bieden een meerwaarde op het vlak van uitwisseling van standpunten en een beter begrip van de materie. Ze laten teven toe dat een kerngroep zich op korte termijn op een specifieke vraag kan richten.

Twee derde geeft aan dat ze vaak niet voldoende meerwaarde hebben omdat het expertiseniveau soms te laag is (vooral voor WG gegevensverzameling) en te weinig nadruk gelegd wordt op de kinderrechtenbenadering, de aanbevelingen niet voldoende doorstromen naar het beleid en de methodologie niet altijd goed uitgewerkt zou zijn (bv rol en impact leden, vooral onder de vroegere consensusregel, onvoldoende deelname overheden aan voorafgaandelijke informatieverzameling, gebrek aan politieke wil).

Wat de *methodologie van de werkgroepen in termen van informatie-uitwisseling, de organisatie van het overleg en de wijze waarop beslissingen genomen worden* betreft, wordt de meerderheidsregel positief bevonden die eenieder een gelijke stem geeft. Ook wordt geoordeeld dat de beslissingen gedragen worden door een ruime set van onafhankelijke experts.

2/3 van de respondenten (19 versus 11) oordeelt daarentegen dat de beslissingsprocedure te zwaar, complex en formalistisch is en herzien moet worden. De doelstellingen zijn niet altijd duidelijk en het dwingen van beleidsvertegenwoordigers tot standpunten kan het debat en de adviesfunctie ondergraven. De meerderheidsregel wordt evenwel overwegend goedgekeurd.

Wat de werkgroepen inzake “gegevensverzameling” betreft, zou het nuttig geweest zijn om de beschikbare cijfers en betrokken diensten vooraf in kaart te brengen. Het secretariaat van de NCRK had de coördinatoren van de entiteiten meer kunnen betrekken bij het werk dat terzake effectief is verricht, maar dat, bij gebrek aan een beter op voorhand overlegde methodologie, niet tot de gewenste resultaten leidde. Verscheidene respondenten merken op dat het dringend tijd is om na de gerealiseerde omgevingsanalyse over te gaan tot de uitwerking van indicatoren.

Het merendeel van de respondenten ervaart de *inbreng van het maatschappelijk middenveld* als positief, verrijkend en van belang als factor voor verandering. Zelf meent het evenwel dat de tijdsinvestering niet in verhouding staat tot het resultaat.

Wat de *inbreng van de regeringsvertegenwoordigers en van de vertegenwoordigers van administraties in de werkgroepen* betreft, wordt aangegeven dat het een theoretische achtergrond aanlevert en er een grote bereidwilligheid is van zij die effectief deelnemen. Men benadrukt evenwel dat de inbreng en betrokkenheid van de vertegenwoordigers van administraties versterkt moet worden, dat er geen continuïteit is in de kabinetten en dat de vertegenwoordigers vaak geen beslissingsmandaat hebben en geen kinderrechtencultuur hanteren. Zelf betreuren ze vaak onder druk gezet te worden om een standpunt in te nemen.

3.4 De rol van de NCRK op nationaal niveau

Het overgrote deel van de respondenten (26 versus 5) is van mening dat de NCRK het best geplaatst is om de *coördinatie te verzorgen van de verschillende regeringen bij de redactie van internationale documenten in verband met de rechten van het kind*, gezien haar expertise en het feit dat ze de experts kinderrechten van de verschillende deelstaten verzamelt. Meermaals werd aangegeven dat een akkoord binnen de NCRK een grondige bespreking binnen de CoorMulti overbodig maakt.

Anderen stellen voor onderscheid te maken naargelang de rapportering betrekking heeft op één bepaald recht dan wel op alle rechten van het IVRK en naargelang de vereiste disciplinaire competenties (politiek-juridisch versus statistiek, sociologie...). Nog anderen stellen een onderscheid voor naargelang het een beleidsmatige taak of een louter coördinerende taak betreft.

Enkele vertegenwoordigers van ministers gaven aan dat de Dienst Mensenrechten van de FOD justitie beter geplaatst is vanwege zijn grote expertise.

Gezien de noodzaak om een draagvlak te creëren en om de samenwerking en uitwisseling tussen de verschillende overheden te verbeteren heeft een groot aantal respondenten (23 versus 4) aangegeven dat het *overleg tussen de overheden geïntensifieerd moet worden*. Dit kan onder andere gebeuren door het uitwisselen van goede praktijken tijdens studiedagen of werkgroepvergaderingen, gevolgd door interministeriële conferenties met het oog op politieke opvolging van de aanbevelingen. Eveneens wordt het belang beklemtoond om de juiste betrokkenen binnen alle overheden te bereiken. De coördinatoren van de entiteiten zouden meer betrokken kunnen worden bij deze opdracht.

Een deel van de respondenten is van mening dat het *overleg tussen de overheden en het maatschappelijk middenveld geïntensifieerd moet worden*, aangezien het een meerwaarde is voor beide partijen op het vlak van informatie- en standpuntuutwisseling. Voorgesteld wordt om minder formalistisch te werken en het maatschappelijk middenveld beter te horen. Een kleine meerderheid van de respondenten (18 versus 12) geeft aan dat bijkomend overleg niet nodig is, maar dat onder andere het reeds bestaande overleg beter georganiseerd dient te worden, met duidelijkheid over eenieders rol en dat er meer rekening gehouden moet worden met de meningen van de vertegenwoordigers van het middenveld.

3.5 Conclusie

De rode draad doorheen deze evaluatie is de moeilijkheid die de NCRK ondervindt om haar twee opdrachten met elkaar te verenigen, met name het gedeeltelijk – maar niet systematisch – vertegenwoordigen van de overheden enerzijds, in het bijzonder in het kader van het vijfjaarlijkse rapport of andere adviezen in naam van de Belgische Staat, en haar rol als overlegplatform anderzijds waarbij het maatschappelijk middenveld betrokken wordt en de mogelijkheid krijgt zijn stem te laten horen.

Deze rode draad zal ongetwijfeld nog opduiken tijdens de werkgroepen. Ongetwijfeld zal afgewogen worden wat het meest wenselijk is: een loutere adviesfunctie of tevens een coördinerende taak voor de NCRK.

Twee opties zouden met name tegen elkaar kunnen worden afgewogen.

Ofwel beperkt de NCRK zich tot een adviesfunctie. Alle beslissingen worden in dat geval op CoorMultiniveau genomen. Dit gebeurt vandaag reeds in het kader van andere internationale documenten die betrekking hebben op het IVRK. Dergelijke keuze impliceert evenwel logischerwijs dat binnen de NCRK eenieder een gelijke stem kan krijgen. Het precedent van de expertenwerkgroep betreffende het ontwerp van klachtenprotocol zou in die optiek uitbreiding kunnen krijgen.

Ofwel wordt wel degelijk een beslissing beoogd binnen de NCRK en bijgevolg door haar de volledige coördinatie opgenomen van de redactie van een internationaal document (zoals reeds het geval is voor het periodiek IVRK-rapport). In dat geval evenwel blijft de stem van het middenveld beperkt tot een advies. De stemgerechtigde leden beslissen bij consensus over het resultaat. De antwoorden op de vragenlijst wijzen in elk geval uit dat de methodologie die daarbij wordt gehanteerd aan herziening toe is: er dient gewerkt te worden aan een efficiëntere tijdsinvestering voor de leden en aan meer duidelijkheid over hun statuut en het statuut van hun inbreng.

4. Organisatie van de werkgroepen en follow-up

Na een algemene beschouwing van de resultaten kaart Mevr. D'hondt de te volgen methodologie aan in het kader van de werkgroepen en de follow-up die de geformuleerde opmerkingen en voorstellen zullen krijgen.

4.1 Thema's en organisatie van de werkgroepen

WG 1: de werking van de werkgroepen (methodologie, ledenparticipatie en besluitvorming)

Moderator: Sarah D'hondt, voorzitter NCRK

Rapporteur: Malvina Govaert, coördinatrice voor de administratie van de Franse Gemeenschap inzake rapportering en opvolging van rapporten betreffende de kinderrechten (OEJAJ)

WG 2: de rol van de NCRK op nationaal niveau in het kader van de redactie van andere documenten dan het periodiek rapport betreffende het IVRK

Moderator en rapporteur: Joost Van Haelst, Vlaams Coördinator Kinderrechten (Agentschap sociaal-cultureel werk voor jeugd en volwassenen, afd. Jeugd) – dienstdoend ondervoorzitter, ondersteund door Siska Van de Weyer en David Duculot, attachés NCRK

Algemene methodologie:

Het doel was de resultaten van de vragenlijst te bespreken en ze zo nodig aan te vullen om zo:

- de lijst met voorstellen voor een betere werking van de NCRK te vervolledigen
- te weten in welke mate de geformuleerde voorstellen gesteund worden (kleine minderheid, grote minderheid, kleine meerderheid, grote meerderheid, consensus).

De werkmethode bestond erin elke vraag apart te behandelen, volgens de nummering in de voorbereidende nota's⁵.

De moderator zou vervolgens, op basis van de analyse van de vragenlijsten, een selectie van relevante vragen inleiden die vervolgens besproken zouden worden. De moderator of rapporteur zou de bespreking vervolgens samenvatten en de leden de mogelijkheid bieden verdere aanvullingen te doen. Er zou niet naar een consensus worden gezocht. Het betreft enkel een samenvatting van de ideeën die gelanceerd werden en de steun die ze kregen. Deze conclusie zou vervolgens in plenaire zitting worden voorgesteld, waarbij opnieuw nieuwe tussenkomsten mogelijk zijn.

4.2 Follow-up van de werkgroepen en de resultaten van de vragenlijsten

Mevr. D'hondt bespreekt de follow-up die zal worden gegeven aan de antwoorden op de vragenlijsten en de gesprekken in de werkgroepen.

- Het secretariaat zal voor een overzicht zorgen van de voorstellen van de leden en de experts die werden geformuleerd tijdens de plenaire zitting en in de vragenlijsten.
- Het zal op basis daarvan vervolgens concrete en realiseerbare verbeteringsvoorstellen uitwerken.
- Die zullen aan de coördinatoren, het bureau en de stemgerechtigde leden (in die volgorde) worden overgemaakt.
- Wat de veranderingen betreft waarvoor geen wijziging van het huishoudelijk reglement nodig is: publicatie op de NCRK-website van de nieuwe communicatieprocedures, wijze van organisatie van de werkgroepen...
- Wanneer wel een aanpassing van het huishoudelijk reglement nodig is: publicatie op de NCRK-website van de voorstellen tot wijziging van het huishoudelijk reglement, debat en stemming tijdens een latere plenaire zitting.

Mevr. D'hondt herinnert de aanwezigen er nog eens aan dat het in dit stadium enkel om het uitwisselen van ideeën gaat en dat op deze 3de december geen enkele beslissing zal worden genomen.

---

⁵ Zie bijlage 4.

5. Verslagen van de werkgroepen in plenaire zitting en debat

5.1. Verslag van Werkgroep 1

Thema: De werking van de werkgroepen (methodologie, ledenparticipatie en besluitvorming)

Behandelde vragen: vraag 1 (behoudens punt 2: delegatie), 3, 4 (enkel het laatste punt: al dan niet gepaste besluitvormingsmethode), 6 en 8.

Deze vragen werden op thematische wijze behandeld waardoor sommige vragen gegroepeerd konden worden en hun volgorde ten opzichte van die in de vragenlijst aangepast werd.

Vervolgens heeft de verslaggever, Mevr. Govaert, in de plenaire zitting de punten aangehaald die in het kader van haar werkgroep besproken werden.

1. Uitwisseling tussen het maatschappelijk middenveld en de vertegenwoordigers van de overheden met betrekking tot de verwachtingen die ze hebben bij de NCRK.

Het maatschappelijk middenveld herinnerde eraan dat de NCRK opgericht werd als uitwisselings- en overlegplatform met het oog op een concrete verbetering en coördinatie van de kinderrechten op het terrein. De overheden lieten op hun beurt verstaan dat ze van de NCRK verwachten dat het een overleg- en uitwisselingsplatform is, evenwel met het oog op een officiële vertegenwoordiging van de verschillende regeringen, onder meer door het opstellen van het vijfjaarlijks rapport inzake de toepassing van het IVRK.

2. Moeilijkheden en opportuniteiten voor de NCRK.

De moeilijkheden die de NCRK ondervindt, bestaan er vooral in dat ze de verschillende bevoegdheidsniveaus met elkaar moet kunnen verenigen evenals de belangen van de verschillende gemeenschappen. Het zou een opportuniteit kunnen zijn een doeltreffende uitwisseling van informatie en goede praktijken te laten ontstaan vanuit een gezamenlijke nationale visie inzake de rechten van het kind.

3. Algemene werkwijze

Een reële coördinatie door de NCRK bij het opstellen van het vijfjaarlijkse rapport mag niet verward worden met een compilatie van alle bijdrages van de verschillende regeringen. Alle leden van de werkgroep zijn het erover eens dat bij de rapportering meer moet gefocust worden op de kinderrechtenbenadering. De rapportering moet de kinderen en hun rechten centraal stellen en heeft als taak de toepassing van het IVRK op alle mogelijke vlakken te evalueren.

4. Organisatorische beperkingen

De werkgroep wijst op een spanning tussen de rollen en de statuten van de leden. Deze spanning heeft betrekking op het conflict tussen de taak van de NCRK als nationale vertegenwoordiger enerzijds en haar rol als overlegplatform met het maatschappelijk middenveld anderzijds. Het maatschappelijk middenveld voelt zich niet goed bij die officiële rapportering die ze parallel met haar alternatieve rapportering moet uitvoeren.

De werkgroep wijst eveneens op de spanning tussen de rol en het statuut van de leden volgens de rapporteringsfase enerzijds en rekening houdend met de reële deelname anderzijds. Zo kan een eerste werkgroep bijvoorbeeld samengesteld worden met het merendeel van de leden uit het maatschappelijk middenveld en minder met vertegenwoordigers van overheidsinstanties, terwijl tijdens een tweede vergadering diezelfde werkgroep in een tegenovergestelde samenstelling samenkomt. Daardoor ontstaat een gebrek aan continuïteit en coherentie bij de uitgevoerde activiteiten. Het zou beter zijn de deelname van alle betrokkenen aan het geheel van alle vergaderingen te verzekeren.

5. Materiële beperkingen

De overheden en het maatschappelijk middenveld vinden de werkduur en de antwoordtermijnen van het overleg te kort. De tijd om gedachten uit te wisselen is onvoldoende en het werkritme houdt te weinig rekening met de agenda's en andere taken van de deelnemers.

Een kleine structuur heeft het veel moeilijker zich te engageren in een dergelijke beperkende dynamiek dan een grotere structuur. De ngo's herinneren in dat kader ook aan hun huidige subsidieproblemen.

Samengevat worden de leden van de werkgroepen nogal zwaar belast en ontvangen ze allerlei verzoeken zonder dat ze daarom altijd het einddoel kennen en op de hoogte zijn van wat er met hun bijdrage en deelname aan de werkzaamheden zal gebeuren. Dat geldt zowel voor de bijdrage van het maatschappelijk middenveld, waarvan de opname in het officiële rapport, naar eigen zeggen, onvoldoende verzekerd wordt, als voor de informatieverzoeken die tot de overheden worden gericht, in het bijzonder in het kader van de gegevensverzameling.

6. Verduidelijking van de doelstellingen en verzoening van de verwachtingen met de reële werking

De overheden en het maatschappelijk middenveld weten niet altijd welk doel de werkgroepen hebben. Volgens het maatschappelijk middenveld zouden hun aanbevelingen bijvoorbeeld in het vijfjaarlijkse rapport moeten worden opgenomen terwijl ze nu voor het grootste deel als bijlage bij het rapport worden gevoegd, onder de 'andersluidende meningen'. Er zou minstens meer duidelijke feedback moeten worden gegeven als het gaat om de redenen waarom bepaalde aanbevelingen niet werden gevolgd. De politieke instanties begrijpen niet altijd waarom het maatschappelijk middenveld bij de redactie van het rapport betrokken moet worden.

De doelstellingen en de rol van elke betrokken partij dienen dus te worden verduidelijkt.

7. Moeilijkheden met de methodologie en verbeteringsvoorstellen

De voorbereidende nota's die binnen de werkgroepen worden opgesteld, moeten bondiger zijn, dienen een beeld te schetsen van de huidige situatie en potentiële vragen en doelstellingen te bevatten waarvan de leden kunnen vertrekken zodat ze tijd kunnen winnen. Dit is de verantwoordelijkheid van het secretariaat.

Wat het stramien van de rapportering betreft, dient er samen met de leden van de NCRK op middellange termijn, en dus niet onmiddellijk, een denkoefening te worden gepland waarbij rekening moet worden gehouden met alle hierboven geformuleerde opmerkingen. Dat werk

moet in twee tijden gebeuren, eerst met de coördinatoren die daartoe worden aangesteld door de overheden en vervolgens met de andere betrokken leden.

8. Gegevensverzameling

Dankzij het reeds uitgevoerde werk konden de betrokken partijen die gegevens aangaande kinderrechten analyseren of behandelen met elkaar in contact worden gebracht. De noodzaak van een structurele dialoog werd duidelijk aangetoond. De tussenkommende partijen die door de NCRK samengebracht werden in de werkgroepen, vinden het nodig dat de NCRK wijst op het gebrek aan gecoördineerde gegevens. Ze wijzen op de moeilijkheden die aan deze NCRK-opdracht verbonden zijn. Ze zijn van mening dat er veel van hen gevraagd werd. Gegevens werden bij momenten bij meerdere diensten opgevraagd terwijl het niet de taak van de NCRK is ze aan een vergelijkend onderzoek te onderwerpen om hun betrouwbaarheid na te gaan. Het is wél nuttig om variabelen in kaart te brengen waarbij het nut van hun inzameling wordt nagegaan evenals hun beschikbaarheid bij de ene of andere instantie. Het is tevens nodig in fasen te werken: de werkgroepen kunnen best worden beperkt tot technische experts als het erop aankomt de gegevens in kaart te brengen en hun betrouwbaarheid na te gaan. De andere leden kunnen dan in een latere fase tussenkomen. De technische experts betreuren eveneens het grote aantal ad hoc-aanbevelingen die erg gedetailleerd zijn, maar die werden geformuleerd terwijl de basisopdracht nog lopende is.

Er wordt vastgesteld dat kinderrechtenindicatoren moeten worden uitgewerkt. Een budget voor onderzoek dringt zich in deze op, evenals de nodige competenties om het gevoerde onderzoek te leiden en op te volgen. In het kader van dit werk is het nodig rekening te houden met de beschikbare gegevens.

9. Conclusie: Verwachtingen van alle gesprekspartners

De hele werkgroep hoopt op een betere samenwerking, rekening houdend met eenieders rol, waarbij de kijk op kinderrechten centraal komt te staan. Ze legt de nadruk op eenieders rol. De besluitvormingstaak mag niet verward worden met de adviesfunctie. Alleen deze laatste komt aan alle actoren toe. Het is nodig meer in fasen te werken, waarbij niet alle leden systematisch betrokken dienen te worden.

Alle gesprekspartners willen een methodologie die duidelijker is, een uitgebreidere voorbereiding en een organisatie van het werk die meer rekening houdt met het werkritme van alle leden.

Voor het maatschappelijk middenveld is het moeilijk deel te nemen aan een overleg met politieke vertegenwoordigers of administraties als hun boodschap niet gehoord wordt. Een beter gestructureerde dialoog is erg belangrijk voor de kwaliteit van de werkgroepen. Ook de budgettaire noden van de ngo's die geconfronteerd worden met een personeelsgebrek, worden in herinnering gebracht.

5.2. Debat

Mevr. D'hondt geeft aan dat ook in de antwoorden op de vragenlijst naar voren kwam dat de rol van alle leden verduidelijkt dient te worden, evenals de verwachtingen van de Commissie ten aanzien van de leden en de verwachtingen die de leden kunnen hebben ten aanzien van de Commissie.

In het kader van zijn opdrachten kan de Commissie zowel niet-bindende adviezen uitwerken als overheidsdocumenten die beslissingen van de overheden impliceren.

Indien de Commissie een loutere adviesrol vervult, zou ervoor geopteerd kunnen worden om alle leden, zowel beleidsvertegenwoordigers als maatschappelijk middenveld, op gelijke voet te zetten. Het advies zou in dat geval beperkt blijven tot een werkgroepadvies. Wordt het aan de stemgerechtigde leden voorgelegd, dan vergt het immers een overheidsbeslissing, die hoe dan ook in een later stadium op een ander niveau wordt genomen (CoorMulti). Het gaat erom te kiezen tussen enerzijds een advies dat de stem van de leden zoveel mogelijk vertolkt, maar waarvan de opvolging op overheidsniveau niet in handen van de NCRK ligt, of het nastreven van een consensus binnen de Commissie, wat vaak tot een afgezwakt advies leidt, maar dan wel een advies dat in onderling overleg is uitgewerkt en mogelijk meer waarborgen biedt op een effectieve overweging van ledenstandpunten dan wanneer hun advies integraal op een ander niveau wordt beslecht.

Heeft de Commissie de opdracht om de redactie van een overheidsdocument te coördineren, dan ligt de eindbeslissing over het document steeds in handen van de regeringsvertegenwoordigers en hebben de overige leden een louter adviserende stem.

Opdracht per opdracht dient ter zake een keuze te worden gemaakt, die vervolgens mee de werkwijze en redelijke verwachtingen van elkeen zal bepalen.

Indien de Commissie een coördinerende rol opneemt, zoals het geval is bij de redactie van de periodieke IVRK-rapporten, zou volgend voorstel van één van de respondenten op de vragenlijst kunnen worden geïmplementeerd om rolverwarring te vermijden en tegelijk de grote tijdsinvestering van de verschillende leden tot het redelijke te herleiden. Het voorstel, dat alvast door werkgroep 1 werd ondersteund, bestaat erin te werken in fasen:

Fase 1: Het secretariaat investeert meer in het voorbereidend werk om het terrein te verkennen zodat de voorbereidende nota's kwalitatief beter worden.

Fase 2: overleg tussen vertegenwoordigers van administraties en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. Tijdens dit overleg worden de verschillende standpunten uitgewisseld, krijgen de administraties zicht op mogelijke aanbevelingen van het maatschappelijk middenveld en informeren ze deze gemotiveerd omtrent wat volgens hen al dan niet haalbaar is.

Fase 3: de vertegenwoordigers van het middenveld werken aanbevelingen uit.

Fase 4: de administraties werken technisch haalbare doelstellingen voor de toekomst uit op basis van de geformuleerde aanbevelingen.

Fase 5: Deze doelstellingen worden voorgelegd aan de stemgerechtigde leden die vervolgens de politieke haalbaarheid/wenselijkheid ervan beoordelen.

Prof. Lemmens haalt aan dat dit voorstel eveneens besproken is in werkgroep 2 en stelt voor de conclusies van deze werkgroep aan te horen alvorens tot de discussie over te gaan .

5.3. Verslag van werkgroep 2

De rapporteur, dhr. Joost van Haelst, stelt de resultaten van de tweede werkgroep voor. Hierbij wordt steeds eerst de vraag en vervolgens de conclusie van de werkgroep aangehaald.

- Bent u van mening dat een andere instantie/administratie dan de NCRK beter geplaatst is om de coördinatie te verzorgen van de verschillende regeringen bij de redactie van internationale documenten in verband met de rechten van het kind?
  - De NCRK is het best geplaatst om rapporten te coördineren die betrekking hebben op alle rechten van het IVRK. Indien de rapportering betrekking heeft op één specifiek recht dient deze gecoördineerd te worden door de instantie met de vereiste disciplinaire competenties en dus niet de NCRK.
  - De NCRK heeft de nodige politieke beslissingskracht om deze rapporten te coördineren aangezien de rapporten goedgekeurd worden door de stemgerechtigde leden die de verschillende overheden vertegenwoordigen.
  - Voorlopig dient de nadruk te worden gelegd op de kerntaken van de NCRK, met name al wat rechtstreeks verband houdt met het IVRK. Andere taken zijn subsidiair en worden – voorlopig alvast – best beperkt tot adviesfuncties.
  - Het is van belang dat alle internationale documenten gestroomlijnd zijn en getuigen van een evenwichtig globaal Belgisch standpunt. Er moet verzekerd worden dat documenten opgesteld binnen de NCRK niet ingaan tegen standpunten ingenomen bij andere rapporteringen. Deze stroomlijning dient op CoorMultiniveau, onder suspiciën van de FOD Buitenlandse Zaken, plaats te vinden gezien diens globale overzicht over de verschillende rapporteringen.
- Bent u van mening dat het overleg tussen de overheden en het maatschappelijk middenveld geïntensifieerd moet worden?
  - Er is nood aan duidelijker en meer gestructureerd overleg, niet aan méér overleg.
  - De werkgroepen worden aanzien als de plaats waar samengewerkt wordt en overleg gepleegd wordt.
  - Om voldoende vertegenwoordiging van de overheden en het maatschappelijk middenveld te garanderen, kan het Bureau betrokken worden bij de samenstelling van de werkgroep.
  - Er is eveneens nood aan beter overleg tussen de overheden, hiertoe zou een werkplatform kunnen opgericht worden.
  - Het is van belang dat het statuut van de verschillende leden die deelnemen aan de werkgroepen duidelijk is.
  - De werkgroepen dienen een plaats te zijn waar vrij gesproken kan worden. De bestaande regels zijn soms te beperkend en zouden deels bepaald moeten kunnen worden op basis van de finaliteit van de werkgroep. Het onderstaande voorstel wordt dus niet gesteund omdat het de regels te strikt vastlegt en deze dus ook niet aangepast kunnen worden aan de finaliteit van de werkgroep. Het betreft het voorstel tot fasering van de werkgroepwerkzaamheden in een voorafgaande gemeenschappelijke overlegfase, gevolgd door een fase waarbij de vertegenwoordigers van het middenveld overgaan tot het uitschrijven van aanbevelingen, vervolgens een fase waarbij

vertegenwoordigers van de betrokken administraties op basis daarvan technisch haalbare doelstellingen voor de toekomst uitwerken die tenslotte overgemaakt worden aan de stemgerechtigde leden.

- Mogelijk kunnen de thema's van de werkgroepen mede bepaald worden door aandachtspunten uit de beleidsbrieven die gerelateerd zijn aan het IVRK.
  - In de huidige manier van werken van de werkgroepen is er een polarisatie tussen de vertegenwoordigers van het middenveld en de vertegenwoordigers van de administraties waardoor niet iedereen vrijuit kan spreken.
- Bent u van mening dat de werking (communicatie, organisatie werkzaamheden..) van het Secretariaat en de voorzitter van de NCRK efficiënt verloopt?
    - Tweetalige mailings vormen geen probleem
    - De frequentie van het aantal mails dient te verminderen
    - Bijlagen worden best in de mail geplaatst en niet enkel op de website
    - De lengte van de mails dient beperkt te worden.
    - Sommige mails zijn vrij complex en juridisch onderbouwd (bv. bij de expertenwerkgroep “optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure”). Dit maakt ze soms moeilijk leesbaar. Het is echter aangewezen deze juridisch basis in bepaalde gevallen te behouden.

5.4. Reacties van leden op de resultaten van de werkgroep

Dhr. Durviaux benadrukt dat het belangrijk is de doelstelling en de finaliteit van de werkgroep goed te bepalen. Naar aanleiding van een verschillende doelstelling kan een andere werkwijze noodzakelijk zijn. Zo dient een werkgroep die bv. politieke standpunten dient te formuleren, een andere werkwijze te hebben dan een werkgroep die een stand van zaken formuleert. Het heeft dus geen zin om zonder meer te streven naar eenvormige methodologieën.

Mevr. D'hondt benadrukt dat het in elk geval nodig is te verduidelijken wanneer een coördinerende rol voor de NCRK al dan niet gewenst is. Ze komt terug op het voorstel van enkele leden om een onderscheid te maken naargelang de rapportering het hele IVRK betreft, dan wel enkele specifieke rechten waarbij een andere expertise dan die van het secretariaat of van de leden van de NCRK vereist is.

Aansluitend bij de opmerking van enkelen dat de Commissie zich best zou toespitsen op haar core-business, met name de opvolging van het IVRK, vraagt ze of het uitwerken van een advies betreffende de klachtenprocedure bij het IVRK door de betrokkenen al dan niet wordt beschouwd als behorend tot de basiswerkzaamheden van de NCRK.

Dhr. Van Haelst antwoordt dat het facultatief protocol bij het IVRK inderdaad deel uitmaakt van de basiswerkzaamheden van de NCRK. De leden van de werkgroep hebben evenwel aangegeven dat ze begrip kunnen opbrengen voor de bezorgdheid van de FOD Buitenlandse zaken betreffende de globale mensenrechtensvisie. Bij het coördineren van rapporten op internationaal niveau is het van belang rekening te houden met de globale mensenrechtensvisie. De verschillende rapporten mogen niet ingaan tegen reeds ingenomen standpunten op internationaal niveau.

Mevr. D'hondt merkt op dat het diplomatieke aspect inderdaad de core business is van de FOD Buitenlandse zaken. Ze haalt aan dat de aanwezigheid van de vertegenwoordigers van

de ministers van Buitenlandse Zaken en Justitie, evenals van de stemgerechtigde leden binnen de Commissie, voldoende zekerheid zou moeten bieden om deze noodzakelijke diplomatieke waakzaamheid te waarborgen.

Dhr. Lemmens merkt op dat dit niet noodzakelijk volstaat. Het is van belang rekening te houden met het globale mensenrechtenplaatje. Er dient verzekerd te worden dat het globale gezichtspunt, waarvan kinderrechten slechts een klein deeltje is, niet verloren gaat. Het is onmogelijk voor de NCRK om dit te garanderen.

Mevr. Joosten bevestigt dit en benadrukt dat de CoorMulti instaat voor de waarborging van een uniforme beleidsvisie inzake mensenrechten. De rol van de NCRK betreft de kinderrechtenvisie en deze visie dient ingevoegd te worden in het globale mensenrechtenbeleid.

Dhr. Van der Auweraert merkt op dat de wijze waarop een advies/ standpunt bepaald wordt niet altijd duidelijk is. Het is niet duidelijk wanneer een advies door de NCRK in haar geheel wordt gedragen of slechts een werkgroepadvies is en wat het verschil in statuut tussen beide is. Een goedkeuring van een advies door de stemgerechtigde leden zorgt ervoor dat het gedragen wordt en een krachtiger signaal geeft.

Dhr. Lemmens vult aan dat een rolverdeling erg belangrijk is. Hij geeft aan dat standpunten van een werkgroep niet altijd gedragen worden door de overheden. Ofwel kan men dan de overheden dwingen deel te nemen aan deze werkgroepen en ervoor zorgen dat de standpunten van de werkgroepen gedragen worden door de overheden ofwel kan men de werkgroepen in alle vrijheid hun standpunten laten bepalen, maar in dat geval blijft het dan wel gewoon een standpunt van een werkgroep. Indien beleidsstandpunten ingenomen moeten worden, dienen deze door de stemgerechtigde leden goedgekeurd te worden.

Mevr. D'hondt geeft aan dat het advies van de expertenwerkgroep betreffende het facultatief protocol bij het IVRK houdende de oprichting van een communicatiemechanisme niet door de NCRK in haar geheel, noch door de stemgerechtigde leden is goedgekeurd. Dit had als voordeel dat het advies in alle vrijheid geformuleerd kon worden. Er werd besloten om zo te werk te gaan omdat de eindbeslissing hoe dan ook op het niveau van de CoorMulti lag en niet op het niveau van de NCRK. Ze vraagt de plenaire zitting naar haar mening: meent deze dat een werkgroep steeds vrije adviesbevoegdheid moet kunnen hebben (naar het voorbeeld van de expertenwerkgroep die terzake, op beslissing van het Bureau, een precedent schiep) of meent ze dat elk advies van een NCRK-werkgroep steeds een advies van de NCRK moet worden, wetende dat vaak meerdere aanpassingen nodig zullen zijn om te komen tot een compromis?

Dhr. Van der Auweraert meent dat elk werkgroepadvies zou moeten resulteren in een NCRK-advies. Het advies van een werkgroep op zich heeft geen meerwaarde en wordt niet ondersteund door de overheden. Er bestaan reeds genoeg overlegplaatsen en werkgroepen waar het middenveld zijn stem kan laten horen.

Wel beschikt het Bureau over een adviesbevoegdheid. In dat kader kan het beslissen om zich bij bepaalde onderwerpen waarover het een advies wenst te formuleren, te laten adviseren door experten. Dit kan bv. het geval geweest zijn bij het advies betreffende de klachtenprocedure. Het Bureau beslist tot oprichting van een werkgroep (of legt deze

beslissing voor aan de plenaire zitting) en kan op basis van de resultaten van diens werkzaamheden vervolgens een advies verstrekken waarbij het zich gesteund voelt door experts.

Mevr. D'hondt haalt aan dat indien alle werkgroepadviezen dienen te worden omgevormd tot NCRK-adviezen of inhoudelijke Bureau-adviezen die dus integraal dienen te worden onderschreven door in het eerste geval alle, in het tweede geval minstens enkele stemgerechtigde leden. Het kan voorvallen dat die stemgerechtigde leden daarbij ingaan tegen de mening van de vertegenwoordigers van de overheden binnen de CoorMulti. De keuze dient met andere woorden mee te worden bepaald door de doelstelling dat de overheden zich op alle fora eensgezind uitspreken.

Dhr. Van der Auweraert benadrukt dat het hoe dan ook van belang is te focussen op de kerntaken. Er dient voor gezorgd te worden dat deze eerst en vooral goed en efficiënt verlopen alvorens er bijkomende taken bij te nemen. Indien deze kerntaken vlot verlopen, zal er meer gedragenheid en vertrouwen groeien bij de leden en zal het mogelijk eenvoudiger worden om tot een consensus te komen bij nieuwe opdrachten.

Mevr. D'hondt herhaalt de opvatting van sommigen dat de NCRK mogelijk het best geplaatst is om rapporten te coördineren die betrekking hebben op alle rechten van het IVRK. Indien de rapportering betrekking heeft op één specifiek recht dient deze gecoördineerd te worden door de instantie met de vereiste disciplinaire competenties en niet door de NCRK. Het facultatief protocol betreft het gehele IVRK. Het uitschrijven van een advies hieromtrent behoort dan ook, in toepassing van de genoemde redenering, tot de basisopdrachten van de NCRK.

Vervolgens komt ze terug op de opmerking van Dhr Van der Auweraert dat de ngo's ook op een ander niveau kunnen samenkomen en er reeds voldoende overlegplatformen bestaan buiten de NCRK. Het is evenwel zo dat de NCRK niet enkel is samengesteld uit vertegenwoordigers van ngo's, maar ook uit vertegenwoordigers van universiteiten en het ruimere werkerrein (College van Procureurs-generaal, Ordes van Balies...).

Dhr. Durviaux merkt op dat indien men naar het Samenwerkingsakkoord kijkt, de kerntaken van de NCRK vrij breed zijn. Er staat eveneens in vermeld dat het geven van advies met betrekking tot ontwerpen van internationaal verdrag en protocol zodra deze invloed hebben op de rechten van het kind, een opdracht is van de NCRK. We kunnen vaststellen dat bij het facultatief protocol bij het IVRK geen advies van de NCRK is opgesteld. Er dient volgens hem een werkwijze gevonden te worden die het mogelijk maakt naar buiten te komen met een advies van de Commissie.

Mevr. D'hondt geeft aan dat een mogelijke oplossing kan zijn dat de expertise van de FOD Justitie en FOD Buitenlandse Zaken naar de NCRK wordt gebracht. Indien bv. Dhr. de Beco en Mevr. Joosten zouden hebben deelgenomen aan de werkgroepen binnen de Commissie, dan had een advies van de Commissie opgesteld kunnen worden, hetgeen vervolgens goedgekeurd zou worden in CoorMulti.

Dhr. Van Haelst geeft aan dat het belangrijk is dat de vertegenwoordigers van ministers deelnemen aan de werkgroepen. Hij begrijpt evenwel dat dit niet altijd evident is en dat regeringsvertegenwoordigers zich mogelijk niet altijd op hun gemak voelen in de werkgroepen.

Hij haalt aan dat op basis van de bespreking van de OEWG en het standpunt van België de NCRK mogelijk nog een advies kan uitbrengen.

Mevr. D'hondt geeft aan dat ze het Bureau de vraag zal voorleggen naar de opportuniteit om nogmaals een werkgroep op te richten om te komen tot een eindadvies dat wordt gedragen door de hele NCRK.

Dit zou de leden die nog niet hebben kunnen deelnemen aan de werkzaamheden, toelaten om alsnog hun opmerkingen in te brengen binnen de NCRK zodat ook daar rekening mee kan gehouden worden.

Mevr. Govaert komt terug op de vraag naar de toekenning van een coördinatierol. Ze benadrukt dat het van belang is te kijken naar de expertise van de organisaties en op basis van deze expertise de coördinator van internationale rapporten te bepalen. Ze voegt toe dat de NCRK het mandaat kan krijgen voor het coördineren van rapporten waarvoor ze de expertise heeft. Het is van belang om dit mandaat te verduidelijken en te bepalen welke rapporten door de NCRK gecoördineerd kunnen worden. Het blijft weliswaar van belang om deze rapporten op diplomatiek niveau te toetsen. Niettemin wordt betreurd dat voor het deel betreffende kinderrechten van het Universeel Periodiek Rapport (UPR) geen beroep werd gedaan op de expertise van de NCRK.

Mevr. D'hondt merkt op dat ze tijdens de CoorMultivergadering wel degelijk vragende partij was voor het coördineren van het onderdeel kinderrechten, maar dat op deze vraag niet ingegaan werd.

Mevr. Joosten merkt op dat het procedurele aspect omtrent het opstellen van rapporten inderdaad niet altijd gemakkelijk is. Dit procedurele is nu een pijnpunt en er is nood aan meer helderheid maar deze kan niet gecreëerd worden op het loutere niveau van de administraties.

Ze geeft aan dat het advies van de NCRK met betrekking tot het facultatief protocol van belang is geweest. Zo bleef deze zaak onder andere onder de aandacht van de verschillende overheden die zo gedwongen werden, vroegtijdig, een standpunt in te nemen. België is één van de weinige deelnemende landen die al over een dermate uitgewerkt standpunt beschikt.

Het advies kan een drukkingsmiddel zijn zodat men verplicht wordt te komen tot een beslissing.

Mevr. D'hondt merkt op dat de CoorMultivergadering betreffende het facultatief protocol bij het IVRK houdende de oprichting van een communicatiemechanisme inderdaad goed is verlopen. Tijdens de vergadering werd op een positieve wijze tewerk gegaan en werd het advies naar waarde geschat. Ook al werd het advies op enkele cruciale punten niet gevolgd, meermaals werd aangesloten bij andere belangrijke elementen uit het advies en werd de nota voorgesteld door de FOD justitie alsnog aangepast.

De bespreking wordt afgesloten.

6. Verslag van de werkzaamheden van de periode juli – november 2010

De voorzitter geeft vervolgens een summier overzicht van de NCRK-werkzaamheden sinds de voorgaande plenaire zitting.

6.1. Voorstelling van de Belgische werkzaamheden in het kader van de uitwerking van een facultatief protocol bij het IVRK houdende oprichting van een communicatiemechanisme

a. Overzicht van de NCRK-werkzaamheden

De voorzitter staat in het bijzonder stil bij de werkzaamheden van de expertenwerkgroep “optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een klachtenprocedure”.

Ze brengt de historie van dit dossier in herinnering.

Bij resolutie van 17 juni 2009 heeft de VN-Mensenrechtenraad een Open ended working Group (OEWG) opgericht die de mogelijkheden dient na te gaan van een Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, teneinde een openbare communicatieprocedure in te stellen.

De cel CoorMulti heeft aan de NCRK gevraagd om een advies uit te schrijven ter voorbereiding van de eerste zitting van de OEWG in december 2009.

Het NCRK-Bureau heeft het advies dat de expertengroep binnen een uiterst korte deadline heeft uitgewerkt op 30 oktober 2009 verzonden aan de cel CoorMulti. Gezien de strakke timing verkoos het Bureau geen standpunt in te nemen omtrent de inhoud van het advies. De grote onderdelen van dit advies betreffen: de reikwijdte van het protocol (dat volgens de werkgroep integraal de optionele protocollen dient te omvatten), het principe van procesbekwaamheid van kinderen (noodzakelijke vereiste voor de werkgroep), de uitbreiding van de procedure tot collectieve communicaties (noodzakelijke vereiste voor de werkgroep), enkele procedurele aandachtspunten (zoals bijzondere beschermingsmaatregelen aangepast aan de doelgroep) en budgettaire aandachtspunten (de nood tot oprichting van een rechtsbijstandsfonds om de rechtstoegang effectief te maken) en de noodzaak tot ruime bekendmaking van het protocol en de procedure.

Gedurende de eerste sessie van de OEWG vond een algemene discussie plaats omtrent de mogelijkheden van een facultatief protocol.

Na deze eerste sessie heeft de cel CoorMulti de FOD Justitie op 4 maart 2010 aangewezen als piloot voor het formuleren van een Belgisch standpunt. De FOD Justitie heeft aangegeven in overleg te zullen treden met de betrokken federale en gefedereerde overheden om dit Belgisch standpunt tijdens de onderhandelingen voor te bereiden.

De NCRK werd gevraagd om op basis van het uiteindelijke ontwerp van Belgisch standpunt, een advies te leveren.

Gemandateerd door resolutie A/HRC/RES/13/3 van 24 maart 2010, heeft de Slowaakse voorzitter van de werkgroep, op basis van de standpunten die naar voren geschoven zijn tijdens de eerste werksitting van de werkgroep in december 2009, een concreet voorstel van ontwerp (hierna Draft genoemd) opgesteld. Deze Draft werd bekendgemaakt op 5 augustus 2010.

Uit deze Draft komen enkele belangrijke opties naar voren: een impliciete erkenning van de procesbekwaamheid van minderjarigen, een (tot “grave and systematic violations” beperkt) collectief klachtenrecht en de mogelijkheid van een opt out voor de facultatieve protocollen. De Draft voorziet nauwelijks in bijzondere beschermingsmaatregelen.

Op 30 september 2010 heeft de FOD justitie een ontwerp van Belgisch standpunt overgemaakt aan de NCRK. De expertenwerkgroep binnen de NCRK heeft in zijn advies de Draft als uitgangspunt gehanteerd en tevens, waar nodig, verwezen naar punten uit de nota van de FOD Justitie.

Het Uitvoerend Bureau van de NCRK heeft kennis genomen van het advies maar zich er niet ten gronde over uitgesproken. Het heeft het advies aan de cel CoorMulti en aan de FOD Justitie overgemaakt op 10 november 2010.

Het advies van de expertenwerkgroep bepleit een coherent sterk Belgisch standpunt waarin onder andere volgende punten aangehaald worden:

1. Betreffende een individueel klachtenrecht:

- In de Draft wordt impliciet uitgegaan van de procesbekwaamheid van de minderjarigen. Deze aanpak wordt ondersteund door de experten.
- De Draft bepaalt geen maximumtermijn voor het indienen van een klacht en dat mag volgens de werkgroep zo blijven.
- De voorwaarde van uitputting van de interne rechtsmiddelen wordt gesteund.

2. Betreffende een collectief klachtenrecht:

De Draft stelt een collectief klachtenrecht in voor het geval van “grave and systematic violations”. In het advies wordt aangegeven dat de experten vragende partij zijn voor een uitgebreide collectieve klachtprocedure en deze niet wensen te beperken tot gevallen van ‘grave and systematic violations’.

De werkgroep geeft aan dat de grote meerwaarde van een collectieve klachtprocedure erin bestaat de behandeling van principiële zaken te bevorderen.

3. Het advies geeft aan dat een opt-out voor de optionele protocollen (OPAC en OPSC), niet wenselijk is, aangezien een klachtrecht aanvaarden met betrekking tot de Protocollen geen nieuwe verplichtingen creëert. Het voegt enkel een nieuwe modaliteit van toezicht toe, naast de rapporteringsprocedure. Er is dan ook geen enkele logische of objectieve reden om een onderscheid te maken tussen het IVRK en de protocollen wat het principe van toepassing van het klachtenmechanisme betreft.

4. In het advies wordt aangegeven dat er meer aandacht moet zijn voor kindvriendelijke procedures.

Het advies geeft aan dat enkele minimale waarborgen, basisopties ingeschreven moeten worden in het protocol zelf. Het kan bijvoorbeeld problematisch zijn dat kinderen als klager exclusief schriftelijk klacht zouden kunnen indienen. Ook zou best voorzien worden in een mogelijkheid voor het Comité om het kind te horen. Los van het protocol, in het procedurereglement, dienen vervolgens bijzondere maatregelen te worden uitgewerkt ter bescherming van minderjarigen die een klachtprocedure opstarten tegen intimidatie, latere represailles en ter waarborging van hun anonimiteit. Deze specifieke procedureregels dienen ontwikkeld te worden met het oog op een aangepaste werkwijze in het hoogste belang van de betrokken kinderen.

Ook moet voorzien worden in financiële rechtsbijstand, procedurele steun en bescherming tegen represailles, zowel ten behoeve van potentiële individuele klagers, als van organisaties die een klacht willen indienen

Een Staat die het protocol ratificeert dient minstens de betrokken procedures in te schrijven in zijn interne rechtsbijstandsregeling.

6. Met het oog op het bereiken van de doelgroep dient een ruime kenbaarmaking van het protocol te worden georganiseerd, zowel ten aanzien van volwassenen als van kinderen, met bijzondere aandacht voor minder vermogende of minder democratische staten. Een expliciete opdracht tot kenbaarmaking aan NGO's, nationale mensenrechteninstituten en ombudspersonen dient bijkomend te worden ingeschreven.

b. Toelichting door de FOD Justitie bij de gevolgde procedure

Dhr. de Beco van de FOD Justitie, Dienst Mensenrechten, beklemtoont dat het NCRK-expertenwerkgroepadvies in ruime mate heeft bijgedragen tot de uitwerking van het Belgisch standpunt in de materie dat tijdens het OEWG-overleg van 6 tot 10 december 2010 verdedigd zal worden.

Hij legt de nadruk op de vruchtbare samenwerking die heeft plaatsgevonden tussen de FOD Justitie, de overige betrokken partijen en de NCRK. Dankzij deze samenwerking kan België ten aanzien van vele staten een voorbeeldfunctie vervullen wat betreft de geboekte vooruitgang van de interne besprekingen. Ze heeft de FOD Justitie het voordeel geboden van extra expertise en meer binding met het werkveld. Het advies van de expertengroep, die was samengesteld uit onder andere vertegenwoordigers van NGO's en van de academische wereld, is van beslissende waarde geweest voor een heroriëntering en verfijning van het Belgische standpunt.

Op de inhoud van het Belgische standpunt wenste Dhr. de Beco voorsnog niet in te gaan, aangezien de werkzaamheden aan het protocol nog niet afgerond zijn⁶.

De volgende zitting van de OEWG vindt plaats van 14 tot 18 februari 2011.

6.2. Werkingsverslag NCRK 2009

Het NCRK-werkingsverslag 2009 zal in januari beschikbaar zijn op de website (<http://www.ncrk.be/nl/content/werkingsverslag>).

Volgende thema's komen in het werkingsverslag aan bod: het OPSC-rapport, het huishoudelijk reglement, het eerste advies van de expertengroep betreffende het facultatief protocol bij het IVRK houdende oprichting van een communicatiemechanisme, de oprichting van de website van de NCRK, het colloquium '20 jaar kinderrechten' en het financiële verslag 2009 van de NCRK.

---

⁶ Bij het « ter perse » gaan van dit verslag van de plenaire zitting, is een publieke verklaring over het Belgisch standpunt inmiddels in omloop. Ze gaat als bijlage 5 bij dit verslag.

7. Budget 2011: verwachte inkomsten / verwachte uitgaven

7.1 Verwachte inkomsten

De verwachte inkomsten voor 2011 zijn: 259.818, 28 €(onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring en waarvan ongeveer 18.802, 71 €onzeker is, cf infra – bijdrage federale regering)

- Federale Regering: 111.106,43 €ipv 129.909,14 €

Toelichting: sinds 2009 wordt de bijdrage van de federale regering beperkt tot de personeelskosten. Dit wijzigt niet onder de huidige regering (betaling personeelskosten in twaalfden).Mogelijk vindt een herinschrijving van het werkingsbudget plaats tijdens het 1ste budgettair conclaaf van de volgende regering. Dit budget zou dan worden begroot op het saldo van het door de federale regering verschuldigde bedrag, na aftrek van de effectieve personeelskost.

Het gaat vermoedelijk om 18.802, 71 € dit is het saldo na aftrek van de vermoedelijke personeelskost.

- Vlaamse regering: 64.954,57 €
- Regering van de Franse Gemeenschap: 31.957,65 €
- Waalse regering: 17.407,82 €
- College van de Franse Gemeenschapscommissie: 5.196,37 €
- Verenigd college van de CoCoM: 5.196,37 €
- Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: 2.598,18 €
- Regering van de Duitstalige Gemeenschap: 2.598,18 €

7.2 Verwachte uitgaven

Personeelskosten	215.519,82
Werkingskosten	14.000,00
Varia	
Participatie	1.000,00
Organisatie plenaire zitting 2x	2.000,00
Vertaling 2 talen 2x	3.000,00
Vertaling	25.000,00
Experts	0
Missies	5.000,00
Boeken en tijdschriften, seminaries en vormingen	1.000,00
Onvoorziene uitgaven (incl. trein-, bus- en metroabonnementen)	4.000,00
<u>TOTAAL</u>	<u>270.519,82</u>
SALDO VOORGAANDE JAREN:	+ 70.567,58 (2007-2009)

Algemene opmerking: Er zijn geen nieuwe fondsen voor nieuwe projecten. De financiering van nieuwe projecten wordt beoogd met het saldo van voorgaande jaren.

In het aangegeven saldo zijn de mogelijke tekorten van 2010 nog niet verwerkt. In 2009 was er, tengevolge van de onverwacht lagere inkomsten die pas begin 2010 aan het licht kwam, een budgettaire tekort van ongeveer 10.000 € dat kon worden opgevangen door de overschotten van voorgaande jaren. Vermoedelijk herhaalt deze situatie zich voor 2010.

8. Agenda december 2010 – mei 2011

De voorzitter stond ten slotte stil bij de komende werkzaamheden. Prioriteit zal worden verleend aan:

1. de opvolging van de evaluatie van de werking van de NCRK
2. het uitwerken van een globaal plan van aanpak tegen 2017, met bijzondere aandacht voor:
  - uitwerking sjablonen (opvolging) periodiek rapport
  - uitwerking indicatoren kinderrechten
  - uitwerking methodologie om kinderen te betrekken bij de werkzaamheden
3. een NCRK-bijdrage tot het eerste Belgische rapport met betrekking tot het verdrag betreffende de rechten van personen met een handicap:
  - voorzitter en secretariaat zullen, mits daartoe een vraag bestaat bij de coördinatoren van de entiteiten, een nota opstellen met verwijzing naar voor de rapportering nuttige gegevens evenals naar de doelstellingen voor de toekomst (inclusief stand van zaken realisatie) die zijn opgenomen in het periodiek IVRK-rapport.
  - er zal in het kader van deze rapportering in de loop van de maand maart een werkgroep opgericht worden met het oog op de uitwerking van een advies met betrekking tot de ontwerp tekst van de CoorMulti. Deze adviesgroep zal samenkomen tussen eind maart en eind april.

Bijlage 1

DEELNEMERSLIJST/ LISTE DES PARTICIPANTS

Plenaire Zitting / Séance Plénière

03-12-2010

Leden/ Membres

Aanwezig/ Présent(e):

- Mevr. Suzy Bleys, Vertegenwoordiger Vlaamse regering en Vlaams Minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke kansen en Brussel
- Mevr. Gaëlle Buyschaert, Plaatsvervangend vertegenwoordiger UNICEF België
- Dhr. Geert Decock, Vertegenwoordiger Orde van Vlaamse Balies
- Dhr. Jan De Ridder, Vertegenwoordiger Vlaamse regering en Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
- Dhr. Lieven De Rycke, Plaatsvervanger Kinderrechtencommissaris
- Dhr. Ignace Devos, Plaatsvervangend vertegenwoordiger Unie der Nederlandstalige Jeugdmagistraten
- Mevr. Sarah D'hondt, Voorzitter NCRK
- M. David Duculot, Attaché CNDE
- M. Stephan Durviaux, Représentant de l'Institut du Délégué Général aux Droits de l'Enfant
- Dhr. Jef Geboers, Plaatsvervangend vertegenwoordiger Kinderrechtencoalitie Vlaanderen
- Mme Cécile Girboux, représentante de la ministre Compétente en matière de l'Environnement, de l'Energie, de la Politique de l'Eau, de la Rénovation rurale et la conservation de la nature, de la Lutte contre l'Incendie, l'Aide médicale urgente, du Logement et la rénovation urbaine
- Mme Malvina Govaert, Représentante de l'Observatoire de l'Enfance, de la Jeunesse et de l'Aide à la Jeunesse
- Mme Delphine Hernalsteen, représentante du Ministre wallon des Pouvoirs locaux et de la Ville
- Mevr. Véronique Joosten, Vertegenwoordiger federale Minister van Buitenlandse Zaken
- M. Cédric Langer, Ombudsman de la Communauté Germanophone

- Dhr. Paul Lemmens, Vertegenwoordiger Vlaamse Interuniversitaire Raad
- H. Günther Manz, Représentant du gouvernement de la Communauté germanophone
- Mme Magali Plovie, Représentante du Collège Réuni de la Commission Communautaire Commune
- Mme Valérie Provost, Suppléante de la représentante de la Coordination des ONG pour les Droits de l'Enfant (CODE)
- Mevr. Dominique Rooms, Vertegenwoordiger Unie der Nederlandstalige Jeugdmagistraten
- Mme Dominique Rossion, Suppléante du représentant du Gouvernement de la Communauté française
- Mevr. Virna Saenen, Vertegenwoordiger Comités voor Bijzondere Jeugdzorg
- Dhr. Johan Van Der Auweraert, plaatsvervanger van de vertegenwoordiger van de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg
- Mevr. Siska Van de Weyer, Attaché NCRK
- Dhr. Joost Van Haelst, Plaatsvervanger Vlaamse vice-voorzitter NCRK en vertegenwoordiger Vlaams Agentschap Sociaal-Cultureel werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling jeud (Vlaamse Coördinator Kinderrechten)

Verontschuldigd / Excusé(e):

- M. Stéphane Aujean, Suppléant du représentant du Ministre compétent en matière des Pouvoirs subordonnés, de l'Aménagement du Territoire, en ce compris les monuments et sites, de la Propreté publique, de la Coopération au Développement et de la Statistique régionale
- Mme Chantal Bertouille, suppléante de l'observatrice du Parlement Wallon
- Mme Françoise De Boe, Suppléante de la représentante du Centre pour l'Égalité des Chances et la lutte contre le Racisme
- Mevr. Christel De Craim, Vertegenwoordiger Minister van Justitie
- Mme Maud Dominicy, Représentante UNICEF Belgique
- Mevr. Anneliese Heeren, plaatsvervangend vertegenwoordiger van de federale Staatssecretaris voor Mobiliteit
- Mme Jacqueline Journee, suppléante de la représentante du ministre de l'Économie, des PME, du Commerce extérieur et des Technologies nouvelles
- Mevr. Karin Maes, Vertegenwoordiger Kinderrechtencoalitie Vlaanderen
- Mevr. Christine Melkebeek, Vertegenwoordiger Kinderrechtencoalitie Vlaanderen
- M. Luc Mertens, représentant de la ministre de la Santé, de l'Action sociale et de l'Égalité des chances
- M. Lucien Nouwynck, Représentant du Collège des Procureurs généraux
- Mevr. Barbara Poppe, Vertegenwoordiger Vlaamse Jeugdraad
- Dhr. Johan Put, Plaatsvervangend vertegenwoordiger Vlaamse Interuniversitaire Raad
- Mevr. Anne Vandenberghe, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Mobiliteit
- Mme Elodie Vandebroucke, Représentante de la Ministre bruxelloise en charge de l'Aide à la jeunesse
- Prof. Wouter Vandenhole, Vertegenwoordiger Vlaamse Interuniversitaire Raad
- Mme Frédérique Van Houcke, Représentante de la Coordination des ONG pour les Droits de l'Enfant (CODE)
- Dhr. Bruno Vanobbergen, Kinderrechtencommissaris
- Mevr. Berbel Vrancken, plaatsvervangend vertegenwoordiger van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking

- Mme Mélissa Walka, suppléante du représentant de la ministre wallonne de la Santé, de l'Action sociale et de l'Egalité des chances

Niet-leden/ Non-membres

Aanwezig / Présent(e):

- M. Gauthier De Beco, Direction générale Législation, Libertés et Droits Fondamentaux – Service des Droits de l'Homme
- Mme Isabelle Detry, experte INCC
- Mme Isabelle Minnon, Service des Tutelles
- M. Laurent Monniez, Cabinet du Vice-Ministre-Président et Ministre du Développement durable et de la Fonction publique
- Mme Julie Papazoglou, cabinet de la Ministre bruxelloise en charge de l'Aide à la jeunesse
- Mevr. Ellen Van Dael, expert, Coördinator statistisch analisten – College van Procureurs-Generaal

Verontschuldigd/ Excusé(e):

- M. Bernard Georis, Service des Tutelles
- Dhr. Jo Noppe, Studiedienst van de Vlaamse Regering
- Dhr. Guy Van Camp, *FOD Sociale Zekerheid - DG Beleidsondersteuning*
- Mevr. Gemma Van den Berghe, Adjunct-secretaris bij de Vaste Commissie voor de Lokale Politie

Bijlage 2

Plenaire zitting Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind

3 december 2010

Programma

Evaluatie werking NCRK

9u15	Onthaal
9u30	Resultaten in grote lijnen van de elektronische ledenbevraging
9u45	Bespreking van de werking van de NCRK in twee thematische werkgroepen: <u>WG 1</u> : de werking van de werkgroepen (methodologie, deelname leden en besluitvorming) Zaal “rotonde 1”, 1 ^{ste} verdieping <u>WG 2</u> : de rol van de NCRK op nationaal niveau in het kader van de redactie van andere documenten dan de periodieke IVRK-rapporten Zaal “rotonde 2”, 2 ^{de} verdieping
10u45	Pauze
11u00	Bespreking van de werkgroepconclusies en van de resultaten van de elektronische bevraging
12u30	- Voorstelling van de Belgische werkzaamheden in het kader van de uitwerking van een facultatief protocol bij het IVRK houdende oprichting van een communicatiemechanisme - Voorstelling jaarverslag 2009 en budget 2011 (onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring) - Blik naar de toekomst
13u00	Broodjesreceptie

Bijlage 3

Vragenlijst voor de NCRK-leden en -experts

De NCRK is operationeel sinds mei 2007. Het ogenblik is aangebroken om de opdrachten van de Commissie in herinnering te brengen, om de tot nu toe gerealiseerde projecten te evalueren en de leden te bevragen omtrent hun verwachtingen.

Daarom verzoeken we u om onderstaande vragenlijst in te vullen. De analyse en resultaten van de vragenlijst worden geanonimiseerd. De vraag tot algemene identificatie (stemgerechtigd lid / vertegenwoordiger binnen de NCRK van een minister / vertegenwoordiger binnen de NCRK van een administratie // vertegenwoordiger binnen de NCRK van het maatschappelijk middenveld...) laat een betere klassering van de antwoorden toe. Gelieve dit punt dus zeker in te vullen.

De geanonimiseerde analyse van het Secretariaat zal u per mail toegezonden worden en zal als uitgangspunt dienen voor de besprekingen die ter zake zijn voorzien voor de plenaire zitting van 3 december.

De vragenlijst haalt systematisch een samenvatting aan van elke opdracht van de NCRK, zoals gedefinieerd in het Samenwerkingsakkoord (hierna SA) en/ of in het Huishoudelijk Reglement (hierna HR). Vervolgens vragen we uw mening over de concrete uitwerking van elke opdracht.

Het invullen van deze vragenlijst neemt slechts een dertigtal minuten in beslag. We verzoeken u om ze ons ingevuld (via mail) terug te bezorgen tegen uiterlijk 19 november.

Uw antwoorden zijn onontbeerlijk met het oog op een verbeterde werking van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind. Ze dienen ervoor te zorgen dat wij zo goed mogelijk aan uw verwachtingen kunnen tegemoetkomen.

Om de multiple-choicevragen te beantwoorden, kunt u het blokje van uw keuze aankruisen. Voor het antwoord op open vragen is een kader voorzien. De schrijfruimte is onbeperkt. We verzoeken u evenwel bondig te zijn en eventueel met kernwoorden te werken, dit om de verwerking van de antwoorden vlotter te laten verlopen.

We wensen u alvast te danken voor het invullen van de vragenlijst.

Identificatie

- Stemgerechtigd lid
- Vertegenwoordiger binnen de NCRK van een administratie
- Vertegenwoordiger binnen de NCRK van een minister
- Vertegenwoordiger binnen de NCRK van het maatschappelijk middenveld
- Expert – geen lid van de NCRK

1. Coördinatie van de redactie van het vijfjaarlijks rapport en voorstelling van het rapport

SA Art. 2. 1. De Commissie heeft een dubbele opdracht ten opzichte van de toepassing van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind: een **coördinatieopdracht** bij de redactie van het vijfjaarlijkse rapport en een **opdracht tot voorstelling** van dit rapport.

Voorlopige implementatie van deze opdracht:

- *Het derde periodieke rapport van België betreffende het IVRK werd goedgekeurd in juni 2008 en het initiële OPSC rapport werd goedgekeurd in februari 2009, telkens in plenaire zitting van de NCRK.*
  - *De twee rapporten werden, onder coördinatie van de NCRK, in juni 2010 door de Belgische delegatie voorgesteld aan het VN-Kinderrechtencomité.*
- Bent u van mening dat de opdracht tot coördinatie van de verschillende actoren die waren betrokken bij de redactie van de rapporten, goed is uitgevoerd?

Ja - Nee – Geen mening

-

*Indien nee, wat waren de zwakke punten en welke verbeteringen suggereert u?
Gelieve, in de mate van het mogelijke, met sleutelwoorden of beknopt te antwoorden:*

_____

- Is de opdracht met betrekking tot de presentatie van de rapporten, met name het voorstellen van een delegatie en de coördinatie van deze delegatie, goed uitgevoerd?

Ja – Nee – Geen mening

-

*Indien nee, wat waren de zwakke punten en welke verbeteringen suggereert u?
Gelieve, in de mate van het mogelijke, met sleutelwoorden of beknopt te antwoorden:*

_____

- Voldeed de communicatie en informatie-uitwisseling gedurende de uitvoering van deze opdracht aan uw verwachtingen?

Ja – Nee – Geen mening

*Indien nee, wat waren de zwakke punten en welke verbeteringen suggereert u?
Gelieve, in de mate van het mogelijke, met sleutelwoorden of beknopt te antwoorden:*

2. Redactie van andere documenten in verband met de rechten van het kind die de Belgische Staat gehouden is voor te leggen aan internationale instanties.

SA Art. 2. 2. De Commissie draagt tevens bij tot de uitwerking van andere documenten in verband met de rechten van het kind die de Belgische Staat gehouden is voor te leggen aan internationale instanties (bijvoorbeeld de actieplannen). In voorkomend geval stelt zij ze voor bij de betrokken internationale instanties en maakt zij ze over aan het federaal parlement en aan de parlementen van de deelgebieden.

HR Art. 47. Betreffende de documenten in verband met de rechten van het kind, kan de Commissie door de CoorMulti-vergadering⁷ uitgenodigd worden om een **coördinatierol** op te nemen binnen dit consultatieproces.

Voorlopige implementatie van de opdrachten tot bijdrage of coördinatie van andere documenten in verband met de rechten van het kind:

- *Opmerkingen betreffende het ontwerp van richtlijnen ‘geweld’ van de Raad van Europa, integraal aangenomen door de CoorMulti-vergadering.*
- *De coördinatie van de template van België voor het wereldcongres tegen de seksuele uitbuiting van kinderen en adolescenten, Rio de Janeiro, november 2008.*
- *De redactie van een informatieve nota over het Belgische beleid met betrekking tot de bescherming van kinderen tegen seksueel misbruik door middel van informatie- en communicatietechnologie (ICT), die door de FOD Buitenlandse Zaken ter attentie van de Poolse autoriteiten werd gevraagd.*

Andere bijdragen of coördinaties die niet aan de NCRK werden toevertrouwd:

- *‘Nationaal contactpunt voor de Raad van Europa- actie betreffende kinderrechten en uitroeiing van geweld tegen kinderen’, gevraagd door de Raad van Europa sinds midden 2008.*
- *De coördinatie van het onderdeel betreffende de rechten van het kind in het Universeel periodiek rapport.⁸*

⁷ Multilaterale coördinatie van de Belgische autoriteiten betreffende internationale relaties, ingericht door de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

⁸ Het Universeel Periodiek Onderzoek (UPR) is een van de grote nieuwigheden van de Mensenrechtenraad. Het gaat om een zogenaamd ‘Peer review Mechanisme’, waarbij staten de mensenrechtensituatie in een ander land evalueren en actie- en toekomstgerichte aanbevelingen formuleren. Met het oog hierop wordt door elke

- *De coördinatie van de redactie van het Belgisch standpunt betreffende het ontwerp van facultatief protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure.*

De specificatie van het bijdragen dan wel coördineren van de bijdragen aan deze documenten in verband met de rechten van het kind beantwoordt niet aan duidelijke criteria:

- Het samenwerkingsakkoord verwijst naar een opdracht van zowel bijdragen aan andere documenten als het, in voorkomend geval, voorstellen van die documenten bij de betrokken internationale instanties, hetgeen zou kunnen worden begrepen als een coördinatierol.
  - Art. 47 van het HR bepaalt dat de CoorMulti-vergadering kan beslissen om de NCRK aan te wijzen als coördinator.
- Bent u van mening dat een andere instantie/administratie dan de NCRK beter geplaatst is om de coördinatie te verzorgen van de verschillende regeringen bij de redactie van internationale documenten in verband met de rechten van het kind?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, welke en waarom? _____

Indien nee, waarom niet? _____

_____

- Bent u van mening dat deze coördinatie toebedeeld moet worden op basis van de organisatie / instantie die een bijdrage vraagt aan de Belgische Staat?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, volgens welke criteria? (bv. verzoeken van het Comité van de rechten van het kind versus verzoeken van andere VN - Commissies of Europese instanties)

Indien nee, waarom niet?

_____

---

betrokken staat een verklarend document afgeleverd betreffende de mensenrechtensituatie in eigen land, het UPR,.

- Welke overheid / instantie is, volgens u, het meest geschikt om het werk van de verschillende overheden te coördineren indien het gemengde bevoegdheden inzake de rechten van het kind betreft?

één van de betrokken overheden

een nationale organisatie die alle overheden vertegenwoordigt (in dit geval dient u de volgende vraag niet te beantwoorden), met name de NCRK

andere _____

- Indien u van mening bent dat bij gemengde bevoegdheden inzake de rechten van het kind, één van de betrokken overheden het best geplaatst is om de andere te vertegenwoordigen, (wetende dat op het eind van het parcours, met name op het ogenblik van de definitieve aanname van het Belgisch standpunt / het document, de CoorMulti-vergadering op de nationale cohesie toeziet) denkt u dan eerder:

aan de overheid die het meest betrokken is bij het thema.

aan een beurtrol, vertrekkend van de idee dat alle overheden evenzeer betrokken zijn (bv. de drie Gemeenschappen).

aan steeds dezelfde overheid, met het oog op eenheid, nationale cohesie.

3. De verzameling, de analyse en de verwerking van gegevens betreffende de rechten van het kind.

SA Art. 2. 3. De Commissie neemt de nodige maatregelen om de verzameling, de analyse en de verwerking te coördineren van een minimum aan gegevens ten behoeve van het Comité van de rechten van het kind.

Voorlopige implementatie van de opdracht:

Een eerste oefening betreffende de gegevensverzameling betreffende de rechten van het kind is gerealiseerd. De vragen naar gegevens gesteld door het VN-Kinderrechtencomité werden door verscheidene werkgroepen vertaald naar de Belgische situatie. De bevoegde diensten werden gecontacteerd met de vraag de nodige gegevens aan te leveren. Het resultaat van deze eerste gegevensverzameling werd overgemaakt aan het Comité.

De verdere aanbevelingen van de werkgroepen zullen weldra worden overgemaakt aan de stemgerechtigde leden en een reflectie met het oog op de uitwerking van indicatoren betreffende de rechten van het kind is opgestart.

- Voldoet de methodologie toegepast door het Secretariaat van de NCRK bij het uitvoeren van bovenstaande opdracht, aan uw verwachtingen?

Ja – Nee – Geen mening

Indien nee, welke punten dienen verbeterd te worden en hoe?

_____

4. Overleg en informatie-uitwisseling tussen de verschillende kinderrechtenactoren

SA Art. 2.4. De Commissie bevordert het overleg en de permanente gegevensuitwisseling tussen de verschillende autoriteiten en instanties die zich bezig houden met de rechten van het kind, zulks ten einde een maximale afstemming van het op elk niveau gevoerde beleid te bewerkstelligen.

Voorlopige implementatie van deze opdracht:

Overleg en informatie-uitwisseling tussen de overheden maar ook tussen de overheden en het maatschappelijk middenveld:

- *in het kader van de redactie van het periodiek IVRK-rapport en het initiële OPSC-rapport.*
- *in het kader van de verschillende werkgroepen (werkgroep ‘betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK’, werkgroepen ‘coördinatie van de gegevensverzameling’, werkgroep ‘optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure’).*

- Bent u van mening dat het overleg tussen de overheden geïntensifieerd moet worden?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, waarom en hoe? (bv. Uitwisseling van goede praktijken)_____
Indien nee, waarom niet?_____

- Bent u van mening dat het overleg tussen de overheden en het maatschappelijk middenveld geïntensifieerd moet worden?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, waarom en hoe? (bv. meer uitwisseling omtrent bepaalde dossiers van NGO's, omtrent aanbevelingen, universitaire onderzoeken, onderzoeken van gouvernementele instanties, memoranda...)
Indien nee, waarom niet?
_____

SA art. 14.

1. De Commissie kan slechts op geldige wijze beraadslagen indien tenminste de helft van haar stemgerechtigde leden aanwezig zijn.

Voor elke materie worden de beslissingen genomen bij wijze van consensus onder de stemgerechtigde leden.

2. De beslissingen van het Bureau worden genomen bij gewone meerderheid. Bij staking van stemmen, is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

HR. Art 48: (...) Gezien het soms dringende karakter van bepaalde voorstellen en aanbevelingen die de Commissie kan formuleren om te voldoen aan de voorstellen en aanbevelingen van het Comité, wordt, indien de timing niet toelaat om de voorstellen op een plenaire zitting voor te leggen, het Bureau gemachtigd om in eigen naam voorstellen en aanbevelingen te formuleren, bij gewone meerderheidsbeslissing. (...)

- Bent u van mening dat de wijze waarop beslissingen genomen worden binnen de NCRK gepast is?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, waarom? _____

Indien nee, waarom niet en welke alternatieve beslissingsmethode stelt u voor? _____

5. Opvolging van de aanbevelingen van het VN-Kinderrechtencomité

SA Art. 2. 5. De Commissie onderzoekt en ziet toe op de uitvoeringsmaatregelen die nog nodig zijn om te voldoen aan de voorstellen en aanbevelingen van het Comité van de rechten van het kind. In dit verband kan zij voorstellen of aanbevelingen doen, die niet bindend zijn voor de bevoegde overheden.

Voorlopige implementatie van deze opdracht:

- *De aanbevelingen van het Comité en de engagementen aangegaan door de overheden onder de vorm van doelstellingen voor de toekomst opgenomen in het derde periodiek rapport betreffende het IVRK en in het initiële OPSC rapport, worden systematisch in herinnering gebracht bij elke bevoegde minister bij zijn/ haar indiensttreding of ter gelegenheid van de vorming van een nieuwe regering.*
- *Een eerste overzicht van de huidige realisaties van deze doelstellingen werd opgesteld en een evaluatie van dit overzicht zal voorgesteld worden door het NCRK-Secretariaat.*
- *De Concluding observations van het VN-Kinderrechtencomité naar aanleiding van de presentatie van het derde periodiek IVRK-rapport en het initiële OPSC-rapport werden voorgesteld in plenaire zitting en zullen weldra overgemaakt worden aan elke bevoegde minister.*

- Bent u van mening dat de toezichtsrol op de uitvoering van de Concluding observations van het VN-Kinderrechtencomité voorlopig goed is vervuld door de NCRK?

Ja – Nee – Geen mening

Indien nee, welke bijkomende maatregelen stelt u voor?

_____

6. Adviesopdracht

SA Art. 2.6. De Commissie kan advies verstrekken met betrekking tot ontwerpen van internationaal Verdrag en Protocol, zodra deze invloed hebben op de rechten van het kind.

Voorlopige implementatie van deze opdracht:

Adviezen en aanbevelingen werden geformuleerd door de werkgroepen :

- *in het kader van de werkzaamheden aan een optioneel protocol bij het IVRK houdende instelling van een communicatieprocedure.*
- *in het kader van thematische werkgroepen betreffende gegevensverzameling in verband met de rechten van het kind (de laatste hand wordt gelegd aan deze aanbevelingen)*
- *naar aanleiding van de plenaire zitting van juni 2010 betreffende de concluding observations van het Comité van de rechten van het kind.*

In tegenstelling tot de consensuele besluitvorming die is gehanteerd in het kader van de redactie van het IVRK- en OPSC-rapport, worden de werkgroepaanbevelingen sinds februari 2009 (goedkeuring huishoudelijk reglement in plenaire zitting) met gewone meerderheid aangenomen⁹. Hierdoor is het niet langer mogelijk dat enkele (of zelfs één enkel) werkgroepleden de conclusies van de werkgroep afzwakken alvorens ze aan de stemgerechtigde leden worden overgemaakt. De stemgerechtigde leden beslissen vervolgens in welke mate de aanbevelingen tot politieke engagementen aanleiding kunnen geven (na raadpleging van hun regeringsniveau).

De werkgroepaanbevelingen worden evenwel slechts naar buiten gebracht voor zover ze door de beslissende regeringsvertegenwoordigers worden goedgekeurd. De Commissie is geen onafhankelijke instelling, maar een instantie van intern overleg en van consensuele communicatie. De enige uitzondering hierop wordt gevormd door de techniek van de andersluidende meningen.

⁹ Art. 23 Huishoudelijk reglement.

- Bent u van mening dat de stem van het middenveld voldoende gehoord wordt binnen de NCRK?

Ja – Nee – Geen mening

Indien nee, welke zijn volgens u mogelijke oplossingen om de huidige situatie te verbeteren?

- Het houden van thematische discussies binnen de NCRK gerelateerd aan de aanbevelingen van NGO's, KRC, DGDE en andere leden (eventueel gerelateerd aan de studies en projecten die ze voeren binnen hun organisatie)
- Het oprichten van werkgroepen gelinkt aan de actualiteit, met de vertegenwoordigers van de bevoegde ministers en het maatschappelijk middenveld. De werkgroepen zouden kunnen opgevolgd worden door interkabinettenwerkgroepen georganiseerd door de stemgerechtigde leden (die dan onder andere de aanbevelingen van de werkgroep onderzoeken).
- Andere voorstellen: _____

7. Betrekken van kinderen

SA Art. 10. Kinderen moeten, op structurele en aangepaste wijze, betrokken worden bij het werk van de Commissie in overeenstemming met artikel 12 en volgende van het Verdrag van de Verenigde Naties voor de Rechten van het Kind. In het vijfjaarlijkse rapport wordt telkens een overzicht gegeven van de inspanningen die hiertoe werden geleverd.

Voorlopige implementatie van deze opdracht:

- *Kinderen werden op minimale wijze betrokken bij de redactie van het derde periodiek rapport van België betreffende het IVRK en van het initiële OPSC-rapport, via enkele getuigenissen gedurende bepaalde werkgroepen.*
- *De website van de NCRK beschikt over een 'jongerenhoek'.*
- *Er wordt momenteel gewerkt aan een kindvriendelijke versie van de doelstellingen voor de toekomst en de concluding observations.*
- *De werkgroep 'Betrekken van kinderen bij de werkzaamheden van de NCRK' heeft een voorstel uitgewerkt dat momenteel voorgelegd wordt aan de stemgerechtigde leden.*

- Welke verwachtingen heeft u bij de opdracht om kinderen te betrekken bij de werkzaamheden van de NCRK?

_____

8. Werkgroepen

- Hebben de werkgroepen volgens u steeds een meerwaarde?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, waarom? _____
Indien nee, waarom niet? _____

HR. Art. 22. Het Secretariaat lijst de eindconclusies van elke werkgroep op. Deze geven de resultaten weer van wat tijdens de werkgroepvergaderingen door de daarop aanwezige leden werd besproken.

HR. Art. 23. Tijdens een afsluitende vergadering van elke werkgroep wordt op basis van de in artikel 22 van dit Reglement genoemde ophijsting gestemd over de aanbevelingen. (...)De beslissingen worden genomen op basis van de standpunten die bekend zijn op het ogenblik van de vergadering waarop de stemming plaatsvindt. Elk lid dat zich in de werkgroep heeft ingeschreven alvorens de tweede vergadering werd gehouden, beschikt over een stem.(...)

De aanbevelingen die bij gewone meerderheid worden aangenomen, worden opgenomen in het eindverslag van de werkgroep. Dit eindverslag wordt overgemaakt aan alle leden en plaatsvervangende leden.

- Kunt u zich vinden in de methodologie van de werkgroepen in termen van informatie-uitwisseling, de organisatie van het overleg en de wijze waarop beslissingen genomen worden?

Ja – Nee – Geen mening

Indien ja, waarom? _____
Indien nee, waarom niet? _____

- Hoe ervaart u de inbreng van het maatschappelijk middenveld in de werkgroepen?

_____

- Hoe ervaart u de inbreng van de regeringsvertegenwoordigers en van de vertegenwoordigers van administraties in de werkgroepen?

_____

- Bent u van mening dat de impact van de aanbevelingen en de adviezen van de werkgroepen voldoende groot is?

Ja – Nee – Geen mening

Indien nee, welke mogelijke oplossingen ziet u daarvoor? _____

9. Varia

- Hoe zou u uw betrokkenheid bij de NCRK beschrijven?

_____

- Welke elementen kunnen uw betrokkenheid bij de NCRK versterken?

_____

- Bent u van mening dat de werking (communicatie, organisatie werkzaamheden..) van het Secretariaat en de voorzitter van de NCRK efficiënt verloopt?

Ja – Nee – Geen mening

Welke zijn de zwakke punten en welke zijn de sterke punten van deze werking?

_____

10. Persoonlijke opmerkingen

_____

Het Secretariaat dankt u van harte voor uw inzet en zal u de analyse van de antwoorden toezenden, nog vóór de plenaire zitting van 3 december 2010.

Bijlage 4

Plenaire zitting van 3 december 2010 – verloop werkgroepen

Au préalable :

Présentation, par Sarah D'hondt, lors de l'introduction de la séance plénière, des grandes lignes des résultats du questionnaire. Renvoi – non-exhaustif - à certaines questions pouvant être traitées lors des GT.

Information sur le suivi qui sera donné à cette matinée de réflexion :

- le secrétariat préparera un résumé des propositions des membres et des experts émises lors de la séance plénière et dans les questionnaires,
- élaborera ensuite des propositions d'amélioration concrètes et réalisables sur base de celles-ci,
- les soumettra aux coordinateurs, bureau et membres avec voix délibérative (dans cet ordre)
- les mettra en ligne, afin de permettre un dernier échange avec les membres, si utile (décision du Bureau)
- mettra en ligne les nouvelles procédures de communication, d'organisation des GT... aux membres et proposera des amendements au ROI si nécessaire
- en cas de besoin d'adaptation du ROI : discussion et vote lors d'une séance plénière ultérieure

Information qu'il s'agit actuellement d'un simple échange d'idées. Aucune décision ne sera prise ce 3 décembre.

Invitation aux membres de se rendre à la salle du GT de leur choix.

Groupes de travail :

At. 1 : le fonctionnement des groupes de travail
(méthodologie, participation des membres et prise de décision)

Salle « rotonde 1 », 1er étage

Modérateur : Sarah D'hondt
Rapporteur : Malvina Govaert

At. 2 : le rôle de la CNDE au niveau national dans le cadre de la rédaction d'autres documents que le rapport périodique CIDE

Salle « rotonde 2 », 2ème étage

Modérateurs : Joost Van Haelst

Rapporteurs : Joost Van Haelst, Siska Van de Weyer et David Duculot

Présentation du rapport: Joost Van Haelst

Méthodologie générale :

OBJECTIF : L'objectif est de discuter les résultats du questionnaire et les compléter le cas échéant, afin de :

- compléter la liste des propositions d'amélioration du fonctionnement de la CNDE
- savoir dans quelle mesure les propositions qui sont faites sont largement soutenues ou non (petite minorité, grande minorité, petite majorité, grande majorité, consensus).

METHODE DE TRAVAIL : traiter question par question, selon l'énumération proposée ci-dessous.

Le modérateur présente, pour chaque question les réponses telles qu'elles figurent dans l'analyse des questionnaires, afin de mettre en route la discussion (voir annexe).

Après la discussion de chaque question, le modérateur ou rapporteur en présente un résumé qui peut être complété par les membres. Une conclusion est soumise à l'approbation du GT (pas de recherche de consensus, juste un résumé des idées lancées et du soutien qu'elles reçoivent).

Cette conclusion est par la suite présentée en séance plénière, question par question, pour permettre de nouvelles interventions.

METHODOLOGIE DETAILLEE (pages suivantes): proposition de questions (issues du questionnaire, et à compléter par vous, selon vos desiderata) et d'éléments de réponse à traiter (issus du questionnaire + complétés par quelques réflexions de notre part, et à compléter par vous, selon vos desiderata).

Attention : cette sélection ne peut pas être neutre. **Nous ne voulons pas imposer notre point de vue, juste faire une suggestion qui est suivie, complétée, adaptée ... par vous selon vos desiderata.**

Si possible, communiquez-nous les adaptations que vous proposez, pour que nous puissions adapter en conséquent notre implication dans les GT.

Répartition des questions du questionnaire parmi les GT

Atelier 1 : le fonctionnement des groupes de travail (méthodologie, participation des membres et prise de décision)

→ Questions 1 (sauf point 2 : délégation), 3, 4 (uniquement le dernier point : mode de prise de décision approprié ou non), 6, 8

Atelier 2 : le rôle de la CNDE au niveau national dans le cadre de la rédaction d'autres documents que le rapport périodique CIDE

→ Questions 2, 4 (uniquement les 2 premiers points : le besoin ou non d'intensifier la concertation entre les gvts et le besoin ou non d'intensifier la concertation entre les gvts et la société civile), 9 (uniquement le dernier point : le fonctionnement du Secrétariat et de la Présidence)

Ne seront pas traités en GT, sauf si un membre insiste, mais: proposition que Sarah reprenne ces points en séance plénière, après présentation et discussion des résultats des GT : question 1, point 2, ce qui n'empêche pas qu'il y a lieu d'assurer le suivi de celle-ci plus tard, avec les coordinateurs, membres avec voix délib, Bureau), question 5 (suivi des recommandations du Comité) et question 7 (implication des enfants – év. en combinaison avec la présentation de l'état du dossier)

Ne seront pas traités : les 2 premiers points de la question 9 (votre implication dans la CNDE) → car double emploi avec les autres questions

Atelier 1 : le fonctionnement des groupes de travail (méthodologie, participation des membres et prise de décision)

→ Questions 1, 3, 4 (uniquement le dernier point : mode de prise de décision approprié ou non), 6, 8 -> à traiter de façon thématique, ce qui mène à un regroupement de certaines questions et à une adaptation de leur ordre d'apparition

Plutôt traiter les questions dans l'ordre suivant:

- A. Mode de fonctionnement général**
- B. Entendre la voix de tous les membres - le mode de décision au sein de la CNDE : faire distinction entre décisions GT et décisions CNDE en sa totalité**
- C. Le fonctionnement en GT/ des GT en général**
- D. Toutes les remarques spécifiques touchant à la collecte de données : méthodologie poursuivie et fonctionnement des GT**

A. Mode de fonctionnement général (éléments de discussion issus des réponses à la question 1 du questionnaire)

La plupart (21/11) des répondants sont plutôt contents de *la mise en œuvre de la mission de coordination des différents acteurs impliqués dans la rédaction des rapports*, mais il reste des points faibles :

- Manque de méthodologie: le rapport est plus une compilation de contributions qu'une coordination. Il est trop long et trop peu axé sur la CIDE.
- Les solutions proposées consistent entre autres en l'élaboration d'un planning sur le long terme/ d'une méthodologie, en l'élaboration d'un canevas de rapport (de suivi) électronique unique et une clarification du statut des membres des GT.
- plus axer le rapport sur la CIDE
- le rapport est plus une compilation de contributions qu'une coordination -> solution : plan par étapes, à élaborer en collaboration avec les coordinateurs, puis soumettre au Bureau et aux membres avec voix délibérative (prendre en compte dans ce cadre la note GT lecture transversale en la matière) ; canevas de rapport ; cf ROI : le secrétariat peut proposer des adaptations aux

contributions des gyts (celles-ci ne les acceptent toutefois pas toujours et font de nouvelles contributions en dernière minute)

- Un grand nombre de répondants (21/8) a jugé insuffisante *la communication et l'information autour de la mise en œuvre de ces missions*. La plupart des remarques concernent un manque de clarté (des mails trop longs et trop lourds) et de coordination, une fréquence de communication trop élevée et un temps de réaction trop limité. Une solution possible serait de mieux structurer le contenu des mails et de faire des mailings unilingues à chaque groupe linguistique.

B. entendre la voix de tous les membres - le mode de décision au sein de la CNDE : faire distinction entre décisions GT et décisions CNDE en sa totalité (éléments de discussion issus des réponses à la question 4 du questionnaire)

¾ des répondants trouvent approprié, *le mode de prise de décision au sein de la Commission*: la règle de consensus pour les membres avec voix délibérative et le quorum de 50% garantissent une base commune politique suffisante. Les absents ne peuvent pas bloquer le fonctionnement. La condition de quorum implique toutefois qu'une absence trop importante n'est pas acceptée. Il est toutefois indiqué que le Bureau et les coordinateurs pourraient davantage être impliqués en vue d'agrandir la base commune politique.

Les autres répondants, dont la majorité de la société civile, ne juge pas appropriée *le mode de prise de décision* car il tient trop peu compte de la voix de la société civile. Le système serait peu clair, exclusif, hiérarchique et trop rigide.

On propose entre autres :

- d'augmenter la voix de la société civile : plus de membres avec voix délibérative/système plus paritaire (réponse au questionnaire : « revoir le ROI ». Remarque SD : celui-ci ne se prononce que sur les décisions au sein des GT ; les décisions de la CNDE sont réglées par l'AC)
- d'essayer de créer une base commune politique plus large via une implication plus intensive des coordinateurs au moment de la transmission de recommandations au niveau politique
- de clarifier le trajet par étapes de travail : cf infra : phases intermédiaires
- limiter l'implication de la société civile dans le cadre de la rédaction de documents internationaux mais d'organiser les séances plénières plus sous le format d'une « journée de dialogue » (revient à un transfert du dialogue des GT vers la séance plénière – soulève chez SD des questions en termes d'intensité du dialogue...) – cette discussion peut être élargie à la question si le fonctionnement systématique en GT est idéal.

C. Le fonctionnement en GT/ des GT, en général (éléments de discussion issus des réponses aux questions 1 et 8 du questionnaire)

a. résumé des réponses au questionnaire

1ère question : Les réponses à la question relative à *la plus-value des groupes de travail*, sont mitigées. Les GT ont une plus-value en termes d'échanges de points de vue et de meilleure compréhension de la matière. Ils permettent en outre qu'un groupe restreint puisse se concentrer sur une question particulière dans un délai assez court.

Deux tiers des répondants déclarent que les GT n'ont souvent pas de plus-value car le niveau d'expertise est trop limité (surtout pour le GT collecte de données), les recommandations n'arrivent pas au niveau politique et la méthodologie ne serait pas toujours bien élaborée (p.ex. rôle et impact des membres, participation des autorités à une collecte de données préalable).

Aussi : la valeur des avis n'est pas toujours claire : p.ex. GT protocole de plainte

2ème question : Quant à la *méthodologie des groupes de travail en termes de circulation de l'information, d'organisation des discussions et de prise de décision*, la règle de la majorité simple est approuvée car elle donne à chacun une même voix. On juge aussi que les décisions sont soutenues par un grand échantillon d'experts indépendants.

2/3 des membres juge toutefois que la procédure décisionnelle est trop lourde, complexe et formaliste et doit être revue. Les objectifs ne sont pas toujours clairs et le fait de contraindre les représentants du monde politique à se prononcer peut miner le débat et la fonction d'avis.

3ème question : La plupart des répondants vit *l'apport de la société civile au sein des groupes de travail* comme positif, enrichissant et comme un important facteur de changement. Celle-ci pense toutefois que son investissement est trop important pour le résultat obtenu.

4ème question : Quant à *l'apport des représentants des gouvernements et des représentants des administrations au sein des groupes de travail*, il est dit qu'ils apportent un background théorique et qu'il existe une grande volonté de ceux qui y participent effectivement.

Il est toutefois souligné que l'apport et l'implication des représentants des administrations doit être renforcé, qu'il n'existe pas de continuité dans les cabinets et que les représentants n'ont souvent pas de mandat décisionnel + manque de culture des droits de l'enfant

b. points de discussion éventuels (énumération non-exhaustive) :

1. utilisation de temps plus efficace s'impose -> une des solutions possibles = faire appel à des experts externes dans le cadre de la préparation de la note préparatoire -> mieux garantir une expertise de départ

2. Il y a lieu de clarifier le rôle des acteurs :

* manque de clarté concernant le statut des membres du groupe de travail:

- opposition entre les autorités et les ONG/la société civile

-> Certains trouvent que le GT est trop axé sur une présentation des opinions de la société civile

→ Solution envisageable (proposée par SD ; ne figure pas dans les réponses au questionnaire !) : adapter la note préparatoire et 1. y ajouter des renvois à des bonnes pratiques de (certaines) autorités -> plus faire le lien avec les politiques menées ; 2. év. la soumettre aux coordinateurs pour qu'ils puissent y réagir et compléter la note avant qu'elle soit transmise au GT -> note préparatoire mieux équilibrée + moins de risque (?) d'atmosphère d'opposition entre administrations et société civile

- représentation déséquilibrée en termes de présence de la société civile/des administrations concernées

→ Problème d'implication du niveau politique selon certains,

→ Besoin, selon d'autres, de clarifier le rôle des administrations/membres avec voix délibérative lors des GT: échange d'information, mais il ne faut pas les pousser à se prononcer

→ Proposition d'un membre de mieux scinder leur rôle d'informateur et de décideur : proposition de prévoir les phases intermédiaires suivantes entre la phase d'échange d'information et la phase de formulation des engagements pour l'avenir :

- a. élaboration de recommandations par la société civile
- b. examen technique de celles-ci par un GT regroupant seules les administrations concernées qui formulent par la suite des propositions d'objectifs pour l'avenir
- c. vote de celles-ci par le GT (attention : selon SD risqué : les adm. risquent des pb si les membres délib s'y opposent par la suite + plus « sain » que la société civile ne soit pas invitée à se prononcer sur des propositions de solution év. allégées)
- d. vote consensuel sur ces propositions par les membres avec voix délib. (remarque SD : après IKW à chaque niveau de pouvoir, je suppose)

- mode de décision : faire distinction, dans l'évaluation de celui-ci, entre le processus décisionnel au sein du GT (ancienne règle de consensus versus la nouvelle règle de la majorité simple) et le mode de décision au niveau de la CNDE (décision par consensus des membres avec voix délibérative – quorum de 50%),

3. collecter ET intégrer les données (**vision des droits de l'enfant**)

4. également plus assurer le suivi des engagements

D. Les remarques spécifiques touchant à la collecte de données : méthodologie poursuivie et fonctionnement des GT (éléments de discussion issus des réponses à la question 3 du questionnaire)

La méthodologie adoptée par le secrétariat de la CNDE pour répondre à cette mission n'a pas été satisfaisante selon la plupart des répondants (22/9). Ils renvoient au manque de moyens et de compétences techniques du Secrétariat. Un trop grand nombre de données ont été demandées de façon incontrôlée et ensuite simplement compilées. Le fait que les travaux dépendent de la collaboration des membres a également été soulevé.

→ On propose entre autres :

1. d'élaborer un planning sur le long terme (remarque qui vaut pour l'ensemble des travaux, cf supra)

2. de bien préparer les GT : faire une cartologie des variables et des instances auprès desquelles les données peuvent être collectées + fixer des priorités (remarque qui vaut pour l'ensemble des travaux, cf supra)

3. de travailler sur des **indicateurs**, après ce premier travail « d'analyse de l'environnement »

→ dans ce cadre : deux visions :

- procéder à une sous-traitance auprès d'experts en statistique

- élaborer des indicateurs au sein des GT actuels/1 seul GT regroupant les experts des administrations (remarque SD : le secrétariat de la CNDE n'a pas l'expertise pour ceci ; ces experts n'auront pas le temps/l'expertise pour traiter cette question de façon plus générale, d'une vision des droits de l'enfant...)

4. de ne pas se limiter à une compilation de données mais de procéder à une vraie intégration (**approche droits de l'enfant**, cf supra)

Werkgroep 2 : de rol van de NCRK op nationaal niveau, in het kader van de redactie van andere documenten dan het periodiek rapport

→ Vragen 2, 4 (enkel de 2 eerste punten : al dan niet belang om het overleg tussen de regeringen te intensifiëren, en al dan niet belang om het overleg tussen de regeringen en het maatschappelijk middenveld te intensifiëren), 9 (enkel het laatste punt: de werking van het Secretariaat en het Voorzitterschap)

1. Redactie van andere documenten in verband met de rechten van het kind die de Belgische Staat gehouden is voor te leggen aan internationale instanties

1^e vraag: Het overgrote deel van de respondenten is van mening dat de NCRK het best geplaatst is om de *coördinatie* te verzorgen *van de verschillende regeringen bij de redactie van internationale documenten in verband met de rechten van het kind*, gezien haar expertise en het feit dat ze de experten kinderrechten van de verschillende deelstaten verzamelt. Meermaals werd aangegeven dat een akkoord binnen de NCRK een grondige bespreking binnen de CoorMulti overbodig maakt.

Anderen stellen voor onderscheid te maken naargelang de rapportering betrekking heeft op één bepaald recht dan wel op alle rechten van het IVRK en naargelang de vereiste disciplinaire competenties (politiek-juridisch versus statistiek, sociologie...). Nog anderen stellen een onderscheid voor naargelang het een beleidsmatige taak of een louter coördinerende taak betreft. Enkele vertegenwoordigers van ministers gaven aan dat de Dienst Mensenrechten van de FOD justitie beter geplaatst is vanwege zijn grote expertise.

2^e vraag: Het merendeel van de respondenten geeft aan dat de coördinatie niet toebedeeld moet worden op basis van de *organisatie / instantie die een bijdrage vraagt aan de Belgische Staat*, wel op basis van het thema. Sommigen geven evenwel aan dat de specialisatie van de verzoekende instantie richtinggevend kan zijn (cf supra: competentie andere instantie mbt specifiek betrokken recht).

De NCRK is volgens de meesten (27/6) het meest geschikt om *het werk van de verschillende overheden te coördineren indien het gemengde bevoegdheden inzake de rechten van het kind betreft*.

Enkele vertegenwoordigers van ministers hebben evenwel aangegeven dat de overheid die het meest betrokken is bij het thema het best geplaatst is, omwille van redenen van expertise (cf supra).

4. Overleg en informatie-uitwisseling tussen de verschillende kinderrechtenactoren

1^e vraag: Gezien de noodzaak om een draagvlak te creëren en om de samenwerking en uitwisseling tussen de verschillende overheden te verbeteren heeft een groot aantal respondenten (23/4) aangegeven dat het *overleg tussen de overheden geïntensifieerd moet worden*. Dit kan onder andere gebeuren door het uitwisselen van goede praktijken (zowel inhoudelijk als methodologisch) tijdens studiedagen/werkgroepvergaderingen/interministeriële conferenties (om politieke gevolgsgeving te waarborgen). Eveneens wordt het belang beklemtoond om de juiste betrokkenen binnen alle overheden te bereiken, met behulp van de coördinatoren.

Opm SD:

- dergelijke uitwisseling van goede praktijken wordt beoogd in kader van opvolging CO en doelstellingen toekomst
- wat studiedagen betreft: 1° conferentie vond plaats op 19/11. Format dient evenwel aangepast: minder thema's, grondigere bespreking

2° vraag: Een deel van de respondenten (12) is van mening dat het *overleg tussen de overheden en het maatschappelijk middenveld geïntensifieerd moet worden*, aangezien het een meerwaarde is voor beide partijen op het vlak van informatie- en standpuntuitwisseling. Voorgesteld wordt om minder formalistisch te werken en het maatschappelijk middenveld beter te horen.

Een kleine meerderheid van de respondenten (18) geeft aan dat bijkomend overleg niet nodig is, maar dat onder andere het reeds bestaande overleg beter georganiseerd dient te worden, met duidelijkheid over eenieders rol en dat er meer rekening gehouden moet worden met de meningen van de vertegenwoordigers van het middenveld.

(voorstel Vlaanderen: meer tijd spenderen aan het aan elkaar voorstellen van leden: voorstel?)

9. Varia (beperkt tot werking van het Secretariaat en Voorzitterschap)

Wat de *werking (communicatie, organisatie werkzaamheden...)* van het Secretariaat en de voorzitter van de NCRK betreft, zijn de sterke punten onder meer de naleving van de timing, de voorbereidende, inhoudelijke nota's, de bereidheid tot toelichting en informatie, het werk als facilitator en de globale en transversale visie.

Zwakke punten zijn onder meer:

- de logge, niet transparante structuur en werking
- gevolg hiervan: gebrek aan synthese + werking te weinig toegespitst op kinderrechten inhoudelijk
- een onduidelijke communicatie (o.a. complex taalgebruik bij mailing, overvloed (of tekort volgen enkelen) aan mails)
  - opm secr: inmiddels grotendeels communicatie via website
  - oplossingen:
    - huisstijl ontwikkelen
    - eentalige mails (probleem voor tweetalig federaal en Brussels niveau: forwarden van mails aan administraties zit er dan niet meer in)
- soms gebrek aan expertise secretariaat
  - vraag: wat wordt verwacht? Politico-juridische behandeling of expertise in statistiek, sociologie... (cf antw. van sommigen op vraag 2! Met eraan gekoppeld voorstel om meer uit te besteden, wat evenwel budget vergt)

Bijlage 5

Permanente vertegenwoordiging van België bij de Verenigde Naties en de gespecialiseerde instellingen te Genève

Opmerkingen van België met betrekking tot het ontwerp van facultatief protocol bij het Verdrag inzake de rechten van het kind betreffende de instelling van een communicatiemechanisme

A. Algemene beoordeling

België eert het werk van de Voorzitter van de Werkgroep waardoor vorderingen kunnen worden gemaakt bij het opstellen van het facultatief protocol.

De opportuniteit die het facultatief protocol biedt

België pleit voor de implementatie van een communicatieprocedure bij het Comité. Het is onnodig eraan te herinneren dat het IVRK het enige VN-verdrag inzake de mensenrechten is dat niet over een dergelijk mechanisme beschikt. Nochtans maakt het bijzondere karakter van de kinderrechten de implementatie van dergelijke, afzonderlijke communicatieprocedure bij het Comité voor de rechten van het kind net noodzakelijk. Bovendien kan dergelijke procedure tot een rechtspraak leiden die specifiek gericht is op de kinderrechten en een verduidelijking van de noties van het IVRK.

Voor België zijn de volgende principes bepalend voor het ontwerp van het protocol :

- De communicatieprocedure moet afgestemd zijn op het bijzondere karakter van de kinderrechten. Deze procedure moet 'child-friendly' zijn.
- Het facultatief protocol mag niet te lang zijn. Bij voorkeur wordt een groot deel van de kwesties behandeld in het intern reglement. Het Comité zou zo ook meer manoeuvreerruimte hebben om te garanderen dat de communicatieprocedure rekening houdt met het bijzondere karakter van de kinderrechten.
- Belangrijk is de coherentie te verzekeren tussen deze communicatieprocedure en de andere communicatieprocedures binnen de verschillende Comités van de VN. Er dient rekening mee te worden gehouden bij het uitwerken van het facultatief protocol.

B. Opmerkingen per artikel

Artikel 2 (Individuele communicaties)

Ook al zou de 1e paragraaf van artikel 2 er baat bij hebben duidelijker geformuleerd te worden, België ondersteunt zijn huidige formulering die een grote manoeuvreerruimte laat voor het Comité. Het Comité kan dan zelf in zijn huishoudelijk reglement bepalen wie een

communicatie kan inleiden en onder welke voorwaarden, of het om kinderen gaat of ouders of personen die het ouderlijk gezag over een kind hebben of derden.

Betreffende de draagwijdte van het communicatiemechanisme onderschrijft België de mogelijkheid om de bevoegdheid van het Comité niet te erkennen voor wat betreft communicaties op basis van de protocollen, zoals is voorzien in de 1e paragraaf van artikel 2 van het ontwerp van het facultatief protocol.

Artikel 3 (Collectieve communicaties)

Hoewel België open blijft staan voor een debat ten gronde, is ze geen voorstander van een collectieve communicatieprocedure. Ze vindt dat op zijn minst uitgebreider moet worden onderzocht welke de praktische gevolgen van een dergelijke procedure zouden zijn.

Artikel 4 (Ontvankelijkheid)

Artikel 4 omvat de belangrijkste ontvankelijkheidscriteria. Het zou evenwel kunnen worden aangevuld met een criterium inzake de termijn waarbinnen de communicaties aan het Comité moeten worden voorgelegd. Er kan bijvoorbeeld een termijn van twaalf maanden na het uitputten van de interne rechtsmiddelen worden voorzien, zoals dat ook het geval is in het facultatief protocol bij het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten.

Artikel 6 (Communicatieoverdracht)

Het is niet aangewezen in de 3^e paragraaf van artikel 6 de termijn van zes maanden te wijzigen in een termijn van drie maanden. Het is uiteraard voor het kind van het grootste belang dat de communicatieprocedure geen vertraging oploopt, maar dat doel wordt niet bereikt door het inkorten van de termijnen. Integendeel, voor een goed verloop van deze procedure dienen de Lidstaten over de nodige tijd te beschikken om op correcte wijze een antwoord te geven op de communicaties die hen door het Comité overgemaakt worden.

Artikel 8 (Onderzoek van de communicaties)

De 1e paragraaf van artikel 8 zou kunnen aangeven dat de vergadering achter gesloten deuren plaatsvindt tenzij de openbaarheid ervan in het hoger belang van het kind is.

De 4e paragraaf betreft niet enkel het onderzoek van de communicaties door het Comité maar de hele communicatieprocedure. Het zou bijgevolg beter zijn die in te voegen in artikel 1 van het ontwerp van het facultatief protocol (bijvoorbeeld tussen de 1e en 2e paragraaf, waarbij de 2e paragraaf dan de 3e paragraaf van artikel 1 wordt).

Artikel 10 (Onderzoeksprocedure bij zware of systematische schendingen)

België is er voorstander van dat het Comité in geval van ernstige of systematische schendingen van de kinderrechten, de bevoegdheid krijgt een onderzoek in te stellen, aangezien deze de communicatieprocedure op gepaste wijze aanvult en een zekere flexibiliteit aan het Comité verleent.

